UCHWAŁA NR XXVI/152/20
RADY GMINY DOBROMIERZ

z dnia 10 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobromierz.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
(-) Leszek Sokalski

UZASADNIENIE
do UCHWAŁY NR XXVI/152/20
RADY GMINY DOBROMIERZ

z dnia 10 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 stanowić będzie podstawę do prowadzenia długookresowej polityki rozwoju przez władze samorządowe. Dokument wyznacza najistotniejsze kierunki rozwoju gminy, określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola i cele operacyjne. Ponadto nowa strategia rozwoju gminy wpisuje się w aktualne uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju społeczno-gospodarczego, które uległy dynamicznym zmianom oraz w perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027, będąc jednocześnie spójną z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i krajowym.

WÓJT
(-) Jerzy Ulbin

2021 2027

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DOBROMIERZ

DOBROMIERZ, 2020

GMINA DOBROMIERZ

URZĄD GMINY DOBROMIERZ

Plac Wolności 24
58-170 Dobromierz
tel. (074) 85-86-217
fax. (074) 85-86-460
www.dobromierz.pl
e-mail: ug@dobromierz.pl

Opracowanie:
INSTYTUT MAXA WEBERA SP. Z O.O.
ul. Warszawska 20,
58-330 Jedlina- Zdrój
www.imw.edu.pl
dr Jerzy Tutaj
mgr inż. Karolina Drewnicka
Wojciech Tutaj

SPIS TREŚCI

1. GMINA DOBROMIERZ 2
   1.1. ANALIZA STRATEGICZNA 2
   1.2. BADANIE OPINII MIESZKAŃCÓW 12
   1.3. ANALIZA SWOT 14
2. PLAN STRATEGICZNY 15
3. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY 22
4. SYSTEM REALIZACJI I RAMY FINANSOWE 24
5. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI 29
   Zespół do opracowania Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 35

1. GMINA DOBROMIERZ

1.1. ANALIZA STRATEGICZNA

Gmina Dobromierz zlokalizowana jest w południowej części województwa dolnośląskiego, na terenie powiatu świdnickiego[1], około 70 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Strzegom 10 km, Wałbrzych 18 km, Jawor 20 km, Świdnica 22 km, Legnica 36 km i Jelenia Góra 44 km. Najbliższe przejście graniczne z Republiką Czeską w Lubawce znajduje się w odległości około 42 km.

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, Dolnego Śląska i powiatu świdnickiego oraz podział na sołectwa.

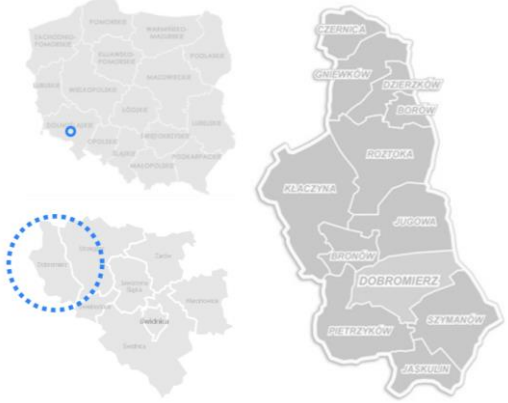

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.dobromierz.pl.

Dostępność komunikacyjna. Zewnętrzne powiązania gminy zapewniają drogi krajowe nr 5 relacji: Lubawka – Wrocław i nr 34 relacji: Świebodzice – Dobromierz oraz wojewódzka nr 375 relacji: Dobromierz – Wałbrzych. Ponadto, około 8 km od Dobromierza, w Sadach Dolnych znajduje się węzeł drogi ekspresowej S3 Świnoujście – Lubawka, stanowiącej fragment międzynarodowej trasy E65, leżącej w transeuropejskim korytarzu transportowym. W odległości około 32 km od Dobromierza zlokalizowany jest również zjazd na autostradę A4 – Kostomłoty. Podstawowy układ komunikacyjny gminy uzupełnia gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych, o charakterze lokalnym. Przez obszar Gminy Dobromierz prowadzi około 36 km dróg gminnych, z których 93,4% posiada nawierzchnię ulepszoną bitumiczną.

Tabela 1. Drogi gminne [2019].

Rodzaj nawierzchni	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Długość [km]
Nawierzchnia ulepszona:	27,45	Nawierzchnia gruntowa:	8,5
bitumiczna	25,65	wzmocniona żwirem, żużlem itp.	0,0
kostka	1,8	naturalna (z gruntu rodzimego)	8,5

Źródło: Urząd Gminy Dobromierz.

Układ komunikacji kolejowej ogranicza się do linii o znaczeniu lokalnym, czyli drugorzędnej linii relacji Strzegom – Jelenia Góra z odgałęzieniem relacji Roztoka – Jawor, które są obecnie nieczynne. Linie te są rozbudowane o bocznice kolejowe w Roztoce, w Borowie i w Gniewkowie. W miejscowości Roztoka oraz Borów usytuowane są stacje kolejowe. Obecnie czynna jest linia Borów – Jawor do celów towarowych (wywóz kruszyw z granitu). Na terenie gminy zlokalizowanych jest 30 przystanków komunikacji publicznej, w tym 26 wyposażonych w wiaty. Połączenia realizowane są przez prywatnych przewoźników. Na potrzeby dowozu uczniów do szkół regularne kursy wykonuje przewoźnik zewnętrzny.

[1] Od północy sąsiaduje z gminami: Paszowice i Mściwojów (powiat jaworski), od wschodu z gminą Strzegom i Świebodzice (powiat świdnicki), od południa w gminą Stare Bogaczowice (powiat wałbrzyski), a od zachodu z gminą Bolków (powiat jaworski).

Środowisko przyrodnicze. Centralna i północno-zachodnia część gminy jest równinna i ma typowo rolniczy charakter, natomiast południowa, zachodnia i północno-wschodnia stanowią teren pagórkowaty, urozmaicony wzniesieniami, porośnięty częściowo lasami. Krajobraz Gminy Dobromierz zdominowany jest przez pola uprawne, a lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują niewielką jego część (17,8%). Wśród gruntów ornych dominują gleby IV klasy bonitacyjnej (44%), blisko 34% zajmują gleby V i VI klasy bonitacyjnej, pozostałe 21% obejmują gleby klasy III[2]. Charakterystycznym punktem na terenie gminy jest sztuczny Zbiornik Dobromierz, utworzony na rzece Strzegomce. Pełni on rolę zbiornika retencyjnego i jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla miasta Świebodzice objęty jest bezpośrednią i pośrednią strefą ochrony sanitarnej. Na terenie gminy ustanowione zostały takie obszary prawnie chronione jak: Książański Park Krajobrazowy (768,50 ha) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH020034 „Dobromierz" Natura 2000[3], obejmujący obszar przylegający do Zbiornika Dobromierz, a 3 pojedyncze drzewa są objęte ochroną w formie pomników przyrody. Zlokalizowanych jest tu również wiele parków oraz ogrodów pałacowych i dworskich. Na obszarze gminy, w granicach Wzgórz Strzegomskich, występują bogate zasoby złóż naturalnych, w szczególności granitu drobnoziarnistego i kaolinu, w tym udokumentowane złoża: kruszywa naturalnego Gniewków-Okopy oraz granitu Borów-Południe, Borów, Gniewków, Gniewków I, Czernica-Wieś, Czernica i Zimnik I, a ich eksploatacja zapewnia stałe wpływy do budżetu gminy. Prowadzona na terenie gminy działalność produkcyjna i przemysłowa, w tym wydobywcza, a także ruch samochodowy stwarzają konieczność zapewnienia ochrony mieszkańców i środowiska przed uciążliwościami związanymi z emisją pyłu i hałasem.

Sytuacja demograficzna. Gmina w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 8 593 ha, czyli 11,6% powiatu świdnickiego. Układ osadniczy tworzy 16 miejscowości, w tym 12 sołectw i 4 przysiółki[4]. Na koniec 2019 roku Gminę Dobromierz zamieszkiwały 5 182 osoby, a na przestrzeni ostatnich 5 lat ich liczba zmniejszyła się o 1,9%. Poza 2017 rokiem, w gminie od lat utrzymuje się ujemny przyrost naturalny, któremu towarzyszy ujemne saldo migracji. Pod względem udziału ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym struktura ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie gminy prezentuje się jednak korzystniej niż w kraju. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wynosi 16%, co kształtuje się na niższym poziomie niż przeciętnie w gminach w województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim.

Schemat 2. Liczba ludności [2010-2019].

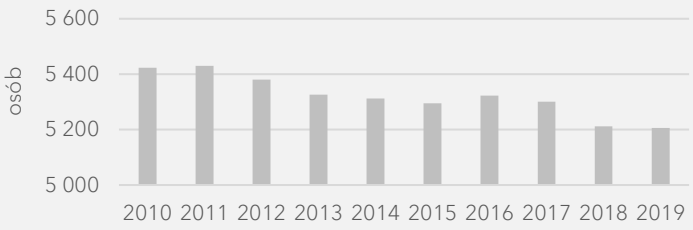

8 593 ha powierzchni	5 182 mieszkańców
16 miejscowości	12 sołectw

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS.

[2] Na terenie gminy nie występuje I klasa bonitacyjna i marginalnie występują gleby w II klasie (0,2%).
[3] Obszar posiada wyjątkowy charakter ze względu na duże zróżnicowanie siedliskowe. Na Pogórzu Bolkowsko-Wałbrzyskim znajduje się prawdopodobnie największa w Polsce powierzchnia zboczowych lasów klonowo-lipowych z pojedynczymi okazami cisa oraz zubożone formy ciepłolubnych dąbrów.
[4] Dobromierz wraz z przysiółkami Serwinów i Bronówek, Czernica, Borów, Gniewków, Dzierzków, Roztoka, Kłaczyna z przysiółkiem Celów, Jugowa, Bronów, Szymanów z przysiółkiem Siodłkowice, Jaskulin oraz Pietrzyków.

Tabela 2. Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców wg stanu na 31.12.2019.

Nazwa miejscowości	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [os.]	Nazwa miejscowości	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [os.]
Borów	1,99	418	Jaskulin	4,31	206
Bronów	3,65	86	Jugowa	9,10	432
Bronówek	przysiółek	30	Kłaczyna	14,63	544
Celów	przysiółek	44	Pietrzyków	9,62	177
Czernica	3,68	280	Roztoka	11,72	1 018
Dobromierz	8,56	598	Serwinów	przysiółek	143
Dzierzków	3,27	342	Siodłkowice	przysiółek	94
Gniewków	6,24	367	Szymanów	9,11	403
			OGÓŁEM:	8 593	5 182

Źródło: Urząd Gminy Dobromierz.

Schemat 3. Ludność wg ekonomicznych grup wieku [2019].

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS.

Na tle grupy porównawczej gmin wiejskich w kraju[5] sytuacja Gminy Dobromierz oceniana jest pozytywnie pod względem liczby i struktury wieku mieszkańców, jednak niekorzystnie przedstawia się w zakresie zmiany liczby mieszkańców w ostatnich 5 latach oraz liczby młodych mieszkańców (25-34 lat) na 1000 ludności w gminie.

Schemat 4. Sytuacja demograficzna Gminy Dobromierz na tle grupy porównawczej gmin wiejskich w kraju (wskaźnik syntetyczny) [2018].

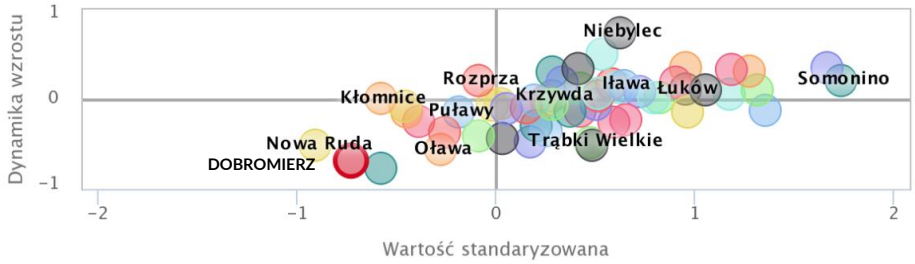

Źródło: opracowanie na podstawie www.systemanaliz.pl

Przedsiębiorczość i rynek pracy. Na terenie gminy działalność prowadzą 424 podmioty gospodarcze oraz 308 osób fizycznych. Dominującymi branżami są: handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz budownictwo (sekcja F). W 2019 roku odnotowano wysoki udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego i medycznego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (2,56%). Na tle grupy porównawczej gmin wiejskich, Gmina Dobromierz wyróżnia się wyższym

[5] Grupę porównawczą dla Gminy Dobromierz stanowią gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej (I4) w przedziale ludności od 3 do 6 tys. mieszkańców (liczba JST w grupie: 484, liczba JST w makroregionie: 55, liczba JST w województwie: 39, liczba JST w podregionie: 8).

wskaźnikiem przedsiębiorczości[6] oraz udziałem zatrudnionych w usługach. Pozytywnie oceniana jest przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców oraz konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych, a także kwota wydatków inwestycyjnych przypadająca na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia). Podjęcia działań wymaga natomiast zapewnienie lepszej dostępności do usług doradczych i finansowych.

Schemat 5. Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2019].

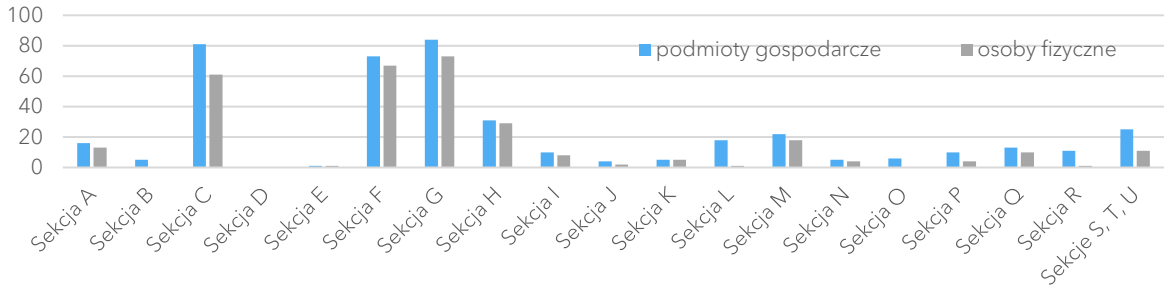

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F – Budownictwo
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J – Informacja i komunikacja
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P – Edukacja
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy, podobnie jak w kraju, zmniejsza się z roku na rok. Pomimo pozytywnych tendencji, na koniec 2019 roku ich udział (232 osoby) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym utrzymywał się na poziomie 7,1%, czyli wyższym niż przeciętnie w kraju (3,8%). W gminie notuje się również wysoki udział bezrobotnych kobiet (67,2%) oraz osób długotrwale bezrobotnych (63,8%). Pozytywnie ocenić należy natomiast niską liczbę zarejestrowanych bezrobotnych do 25. roku życia.

Schemat 6. Sytuacja na rynku pracy i kwalifikacje siły roboczej na tle grupy porównawczej gmin wiejskich w kraju (wskaźnik syntetyczny) [2018].

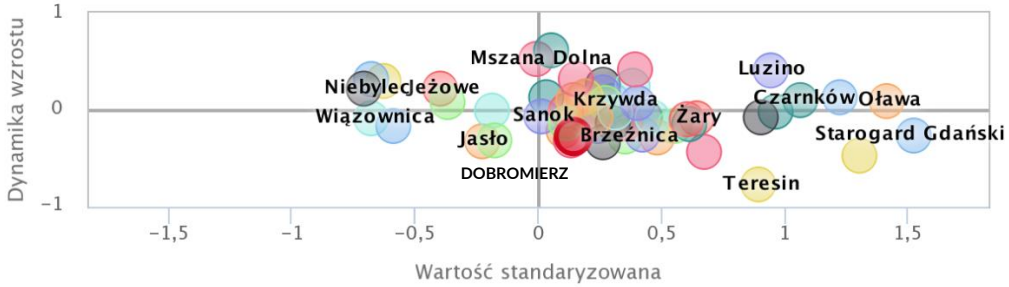

Źródło: opracowanie na podstawie www.systemanaliz.pl

[6] Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców.

Dostępność i jakość usług. Na terenie gminy działalność w zakresie **wychowania i oświaty** prowadzą: 4 niepubliczne punkty przedszkolne (88 miejsc / 88 dzieci), 4 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (100 miejsc / 81 dzieci) oraz 3 szkoły podstawowe (650 miejsc / 356 dzieci). W 2020 roku średnie wyniki szkół podstawowych z egzaminu ósmoklasisty na terenie Gminy Dobromierz były zróżnicowane między placówkami:

Tabela 3. Średnie wyniki szkół z egzaminu ósmoklasisty [stan na 31.07.2020].

Wyszczególnienie	język polski	matematyka	j. angielski	j. niemiecki	j. francuski	j. rosyjski	j. hiszpański	j. włoski
Województwo: DOLNOŚLĄSKIE								
Liczba uczniów	**23116**	**23120**	**21292**	**2182**	**7**	**0**	**4**	**1**
Średni wynik %	***58,8***	***44,5***	***55,0***	***44,0***	***51,6***	***0,0***	***56,3***	***100,0***
POWIAT ŚWIDNICKI								
Liczba uczniów	**1272**	**1272**	**1253**	**39**	**0**	**0**	**0**	**0**
Średni wynik %	***57,3***	***43,2***	***54,2***	***39,0***	***0,0***	***0,0***	***0,0***	***0,0***
GMINA DOBROMIERZ								
Liczba uczniów	**36**	36	36	0	0	0	0	0
Średni wynik %	*56,2*	*48,4*	*47,4*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W ROZTOCE								
Liczba uczniów	14	14	14	0	0	0	0	0
Średni wynik %	*51,9*	*51,6*	*45,9*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA BRZECHWY W DOBROMIERZU								
Liczba uczniów	9	9	9	0	0	0	0	0
Średni wynik %	*67,3*	*63,1*	*63,3*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANUSZA KORCZAKA W GNIEWKOWIE								
Liczba uczniów	13	13	13	0	0	0	0	0
Średni wynik %	*53,2*	*34,8*	*38,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu.

Funkcję centrum **kultury** na terenie Gminy Dobromierz pełni Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, który odpowiada za organizację imprez kulturalnych i sportowych, prowadzi zajęcia stałe[7] oraz współpracuje z organizacjami pozarządowymi, szkołami i radami sołeckimi. Pod jego opieką znajdują się również: świetlice środowiskowe na terenie gminy (w Borowie, Bronowie, Czernicy, Dzierzkowie, Gniewkowie, Jaskulinie, Jugowej, Kłaczynie, Pietrzykowie, Roztoce i Szymanowie), w których organizowane są zajęcia dla dzieci z różnych grup wiekowych, Gminna Biblioteka Publiczna w Dobromierzu wraz z filiami w Roztoce i Gniewkowie oraz kompleks boisk sportowych Orlik w Roztoce.

Na terenie gminy znajduje się szereg obiektów **sportowych i rekreacyjnych**, w tym kompleks Orlik w Roztoce, boiska Borowie, Czernicy, Dobromierzu, Dzierzkowie, Gniewkowie, Jugowej Kłaczynie, Roztoce i Szymanowie. Sołectwa na terenie gminy zostały wyposażone w place zabaw z urządzeniami z certyfikatami bezpieczeństwa[8]. W okresie letnim w Dobromierzu funkcjonuje basen odkryty, z którego chętnie korzystają mieszkańcy gminy oraz sąsiednich miejscowości: Wałbrzycha, Świebodzic, Strzegomia i Jawora. Aktualnie trwają prace związane z doposażeniem hali sportowej przy Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Gniewkowie, w skład której wchodzi boisko do koszykówki i siatkówki halowej.

[7] M.in.: Społeczne Ognisko Muzyczne, zajęcia karate z elementami kick – boxingu w Kłaczynie, warsztaty muzyczne dla Zespołu Folklorystycznego „Dobromierzanie", Uniwersytet Trzeciego Wieku, zajęcia ruchowe na Siłowni przy Szkole Podstawowej w Roztoce, warsztaty artystyczne w Borowie, Dzierzkowie, Dobromierzu, Jugowej i Roztoce, zajęcia teatralno-taneczne w Gminnej Bibliotece Publicznej w Dobromierzu, zajęcia sportowe: tenis stołowy w świetlicy wiejskiej w Gniewkowie, piłka siatkowa Orlik Roztoka, grupa naborowa piłka nożna – Orlik Roztoka, Szkoła Podstawowa w Dobromierzu, zajęcia sportowe prowadzone przez animatorów na obiekcie sportowym Orlik w Roztoce oraz warsztaty florystyczne.

[8] Plac zabaw w miejscowości Jugowa został zdemontowany, docelowo zostanie wyposażony w nowy.

Gmina Dobromierz posiada potencjał **turystyczny** obecnie nie w pełni wykorzystywany. Dużą wartość stanowią walory przyrodnicze, atrakcyjny krajobraz, obszary leśne oraz obiekty zabytkowe. Główną atrakcję, zarówno dla mieszkańców jak i turystów, stanowi sztuczny Zbiornik Dobromierz wraz z infrastrukturą przylegającą, malowniczo rozlany pomiędzy okolicznymi wzgórzami na terenie Książańskiego Parku Krajobrazowego. Obecnie, ze względu na ustanowione strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody powierzchniowej, a także ogrodzenie, niemożliwe jest korzystanie z jego terenu. Stąd niezwykle istotne dla rozwoju potencjału turystycznego gminy i podregionu jest lobbowanie władz lokalnych w kierunku rekreacyjnego udostępnienia zbiornika, w tym wyznaczenia miejsc kąpieli, łowienia ryb oraz żeglugi łódek i kajaków – podobnie jak ma to miejsce nad Jeziorem Bystrzyckim w powiecie wałbrzyskim. Nad Zbiornikiem Dobromierz wznosi się wzgórze Wieżyca, na którego stoku znajduje się granitowy Krzyż Milenijny oraz wieża widokowa, która wraz ze stojącym na przeciwległym wzgórzu wiatrakiem stanowią doskonałe punkty widokowe na Góry Wałbrzyskie, zalew i równinę. Na terenie Gminy Dobromierz zlokalizowane są również zabytkowe zespoły pałacowo-parkowe oraz kościoły, które niewątpliwie podwyższają jej walory turystyczne i krajobrazowe. Wycieczkom pieszym i rowerowym sprzyjają walory krajobrazowo-przyrodnicze[9]. Ze względu na mały ruch komunikacyjny rowerzyści korzystają głównie z dróg lokalnych i polnych, trasy nie są oznakowane, jednak ruch rowerowy widoczny jest na obszarze całej gminy.

Na podstawie umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia, na terenie Gminy Dobromierz **świadczenia zdrowotne** zapewniają 2 ośrodki podstawowej opieki zdrowotnej zlokalizowane w Dobromierzu i Roztoce. Część mieszkańców korzysta również ze specjalistycznej opieki medycznej w sąsiednich gminach, w tym w: Świebodzicach, Strzegomiu i Jaworze. Liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na 1 mieszkańca na terenie gminy jest więc niższa niż przeciętnie w gminach w powiecie świdnickim. W Roztoce działalność prowadzi również NZOZ Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej Caritas Diecezji Świdnickiej, gdzie świadczone są usługi rehabilitacyjne, a pielęgniarki mają możliwość dojazdu do pacjentów samochodami służbowymi. Na obszarze całej gminy sprzedaż prowadzi jeden punkt apteczny.

Analiza danych z zakresu **opieki społecznej** zwraca uwagę na znaczącą liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy. Pomimo, że ich liczba zmniejsza się z roku na rok, w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców w 2018 roku z pomocy korzystało aż 910 osób (w 2014 roku było to 1 370 osób), podczas gdy przeciętnie w gminach powiatu świdnickiego wskaźnik ten kształtował się na poziomie 421 osób, a w gminach w województwie dolnośląskim 365 osób. Najczęstszą przyczyną korzystania z funduszy pomocy społecznej jest ubóstwo i bezrobocie, co wskazuje na konieczność intensyfikacji działań m.in. w zakresie poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

[9] Przez obszar gminy prowadzą następujące szlaki turystyczne: szlak zielony – Szlak Zamków Piastowskich (pieszy, górski), szlak niebiesko-żółty – Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej (pieszy, górski), szlak niebieski – Szlak Martyrologii (pieszy, nizinny) oraz szlaki rowerowe: Trasa K1 – Szlak Bolka – szlak żółty, Trasa K2 – Szlak Piastowski – szlak czerwony, Trasa K3 – Węglowa Droga – szlak czarny.

Bezpieczeństwo. Na Posterunku **Policji** w Dobromierzu służbę pełni 2 dzielnicowych, 2 funkcjonariuszy służby patrolowo-interwencyjnej oraz 1 funkcjonariusz służby dochodzeniowo-śledczej. Z analizy przestępczości na terenie posterunku wynika, że największe zagrożenie stanowią kradzieże z włamaniem oraz kradzieże cudzej rzeczy, a w 2019 roku wykrywalność przestępstw kształtowała się na poziomie 67,0%. Odnotowano tu 61 kolizji drogowych oraz 4 wypadki, jednak biorąc pod uwagę znaczny obszar Gminy Dobromierz oraz przebiegające przez jej teren dwie drogi krajowe o dużym natężeniu ruchu, należy stwierdzić, że stan bezpieczeństwa na drogach jest zadowalający. **Ochotnicza straż pożarna** na terenie gminy zajmuje się prewencją i walką z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego oraz odpowiada za usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof: Oddział Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Dobromierzu, OSP Dobromierz i OSP Roztoka wchodzące w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz OSP Gniewków, OSP Kłaczyna i OSP Jugowa. W celu zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy utworzony został Gminny Zespół Reagowania, do którego zadań należą: zapobieganie powstawaniu klęsk żywiołowych i sytuacji kryzysowych, koordynowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w sytuacjach wystąpienia zdarzeń oraz usuwanie skutków zdarzeń i odbudowa.

Obszar całej gminy objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. **Zasób mieszkaniowy** tworzą 1 064 budynki mieszkalne, w tym 1 779 mieszkań o powierzchni 142 507 m^2. Dostępność do mieszkań w gminie, wynosząca 341,3 mieszkania na 1000 mieszkańców, kształtuje się na poziomie niższym przeciętnie w powiecie świdnickim (385,5). Podobnie jak ruch budowlany, gdzie średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie wynosi 2,9 mieszkania na 1000 ludności, a na obszarze Gminy Dobromierz 1,9. Mieszkaniowe zasoby komunalne i wspólnotowe Gminy Dobromierz w 2019 roku obejmowały 61 budynków o powierzchni 14 174,64 m^2, w tym 162 mieszkania o powierzchni 7 566 m^2 oraz 4 lokale socjalne o powierzchni 75 m^2. Z 21 budynków będących w 100% zarządzie Gminy 9 jest w dobrym stanie technicznym, a 6 wymaga remontów (4 budynki w średnim stanie, a 2 w złym). Analiza wskazuje dodatkowo na znaczącą liczbę zadłużonych lokali pozostających w dyspozycji gminy i związaną z nimi wysokość zadłużenia. W 2018 roku było to 78 lokali na łączną kwotę 377,3 tys. zł.

Infrastruktura techniczna. Gmina Dobromierz pełni rolę przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego odpowiadającego za dostawę wody i odbiór ścieków. Dzięki prowadzonym w ostatnich latach inwestycjom wodociągowym, udział korzystających z **wodociągu** na terenie gminy wynosi 89,9% i jest wyższy niż przeciętnie w gminach wiejskich w kraju, a do sieci podłączonych jest 92,5% budynków mieszkalnych. Obecnie z **sieci kanalizacyjnej** korzysta jedynie 19,1%, co jest wynikiem o połowę niższym niż średnio w gminach wiejskich w kraju, a do sieci podłączonych jest 17,4% budynków mieszkalnych. Siecią kanalizacji sanitarnej objęte są miejscowości: Bronówek, Dobromierz i Serwinów oraz część miejscowości Szymanów, skąd ścieki odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków komunalnych w Serwinowie oraz Czernica, Gniewków i Dzierzków skąd ścieki oczyszczane są w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Czernicy, która będzie również przyjmować ścieki z Borowa, Roztoki i Jugowej. Obecnie trwają prace nad budową kanalizacji w miejscowościach: Borów, Roztoka i Jugowa[10]. Mieszkańcy korzystają również z 117 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 760 bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne, które oczyszczane są w oczyszczalni ścieków w Serwinowie.

[10] Koncepcja gospodarki ściekowej na terenie gminy Dobromierz przewiduje skanalizowanie miejscowości Borów, Czernica, Dzierzków, Gniewków, Jugowa i Roztoka. Gmina posiada opracowane projekty budowlane sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami dla miejscowości: Jaskulin, Szymanów oraz Siodłkowice wraz z przesyłem ścieków do oczyszczalni ścieków w Serwinowie. W przypadku braku możliwości innych rozwiązań ze względu na trudny układ terenu oraz oddalenie od planowanych sieci problem gospodarki ściekowej będzie rozwiązany przez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków – miejscowości: Bronów, Celów, Kłaczyna i Pietrzyków.

Przez obszar gminy przebiega **gazociąg** przesyłowy, jednak obecnie nie ma możliwości korzystania z gazu sieciowego. Zaopatrzenie w **energię elektryczną** odbywa się za pośrednictwem krajowego systemu elektroenergetycznego (linia wysokiego napięcia 110 kV oraz średniego napięcia 20 kV), a gminna **sieć oświetlenia ulicznego** składa się z 644 punktów świetlnych.

Gospodarka odpadami. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie Gminy Dobromierz jest niższa niż przeciętnie w gminach w powiecie świdnickim (265 kg wobec 369 kg). Podobnie w przypadku odpadów zmieszanych (194,9 kg wobec 268,2 kg). Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż masa zebranych zmieszanych odpadów ogółem w ciągu ostatnich 5 lat na terenie gminy zwiększyła się o 13,4%, a z gospodarstw domowych o 20%. Zwiększa się również udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów i w 2019 roku wynosił on 26,4%.

Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju). W 2019 roku, w rankingu zamożności samorządów, przeprowadzanym na zlecenie czasopisma samorządowego „Wspólnota", Gmina Dobromierz znalazła się na 373. miejscu wśród gmin wiejskich w kraju (zamożność per capita 3.456,15 zł), odnotowując spektakularny skok w porównaniu do 2010 roku, w którym to znajdowała się na 1.329 pozycji oraz poprawiając wynik w porównaniu do 2018 roku (389. miejsce). Gmina Dobromierz osiąga wyższe dochody i wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca niż przeciętnie gminy w kraju i powiecie świdnickim (średnia bez miast na prawach powiatu). W wyniku inwestycji prowadzonych na terenie gminy w latach 2017-2019 wydatki majątkowe poniesione na 1 mieszkańca osiągnęły bardzo wysoki poziom. Analiza dochodów wskazuje jednak, że poziom dochodów własnych gminy od 2017 roku kształtuje się na poziomie niższym niż przeciętnie w gminach w kraju. W 2019 roku ich udział w dochodach ogółem wynosił jedynie 37,3%, przy średniej w gminach wiejskich na Dolnym Śląsku na poziomie 49,3%. Uwagę zwraca przede wszystkim niższa wysokość wpływów z udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych. Podjęcia działań wymaga także równoważenie elementów budżetu i wysokość zadłużenia, która na koniec 2019 roku wynosiła 14 213 271 zł, czyli 2 734 zł na mieszkańca, przy średniej w gminach wiejskich na Dolnym Śląsku wynoszącej 1 472 zł.

Schemat 7. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca (zł) [2014-2019].

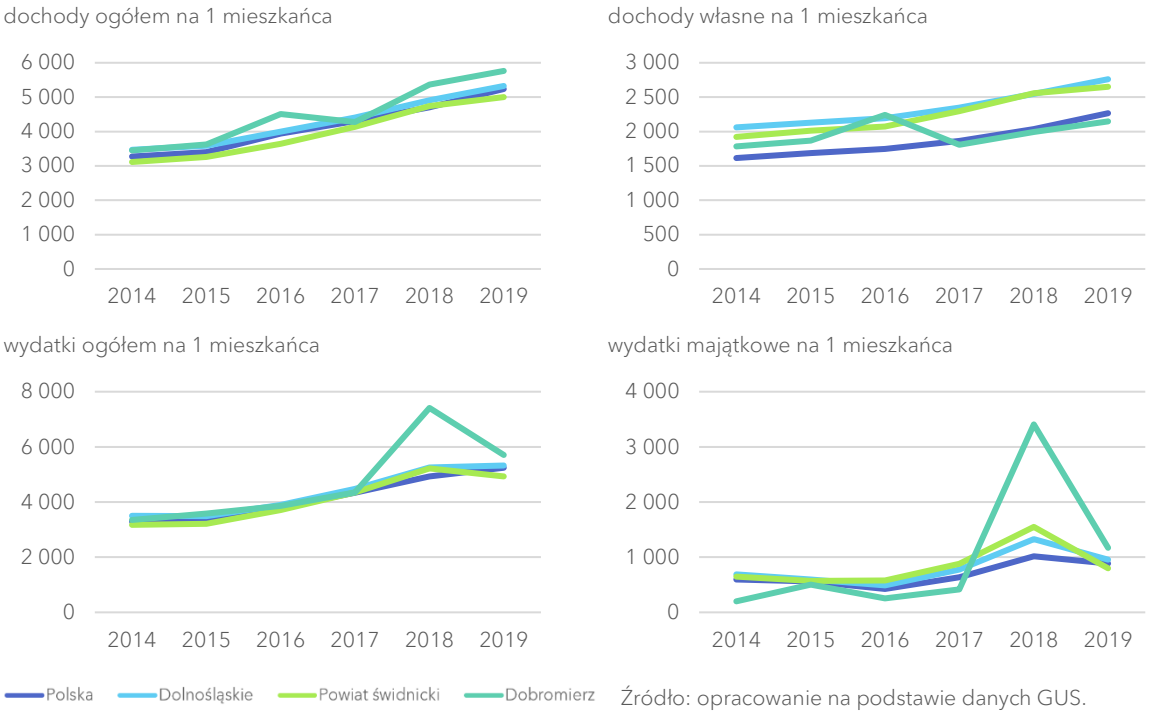

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS.

Na tle grupy porównawczej gmin wiejskich w kraju, stan finansów lokalnych, w tym zdolność finansowania rozwoju Gminy Dobromierz oceniany jest korzystnie – z roku na rok w gminie wzrasta wartość i dynamika wskaźnika syntetycznego dla tego obszaru strategicznego. Na tle innych gmin należy pozytywnie ocenić wysokość i strukturę dochodów i wydatków oraz strukturę finansowania działań rozwojowych, w tym udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem oraz kwotę wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE przypadającą na 1 mieszkańca (średnia trzyletnia).

Schemat 8. Sytuacja w zakresie stanu finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) na tle grupy porównawczej gmin wiejskich w kraju (wskaźnik syntetyczny) [2018].

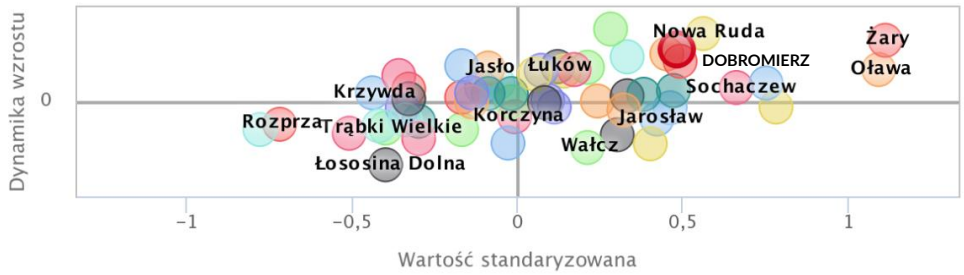

Źródło: opracowanie na podstawie www.systemanaliz.pl

Gmina Dobromierz **współpracuje** z sąsiadującymi samorządami w ramach Aglomeracji Wałbrzyskiej i Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na lata 2014-2020. Podejmuje również współpracę z samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej Strategią Rozwoju Sudety 2030. Jest ona także członkiem Lokalnej Grupy Działania Szlakiem Granitu i Związku Gmin Wiejskich RP. Na terenie gminy działalność prowadzą liczne fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne[11], których liczba 44 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest wyższa niż przeciętnie w kraju (38) i powiecie świdnickim (34).

Podsumowanie. W 2019 roku w XV Rankingu Samorządów Rzeczpospolitej, oceniającym kształtowanie zrównoważonego rozwoju wspólnoty lokalnej, ujmowanego w strategicznych kategoriach trwałości: ekonomicznej, środowiskowej i społecznej oraz w zakresie jakości zarządzania, Gmina Dobromierz zajęła 505. miejsce wśród 1.548 gmin wiejskich w kraju. Wskaźniki rozwoju oraz dynamika zmian w wymiarze gospodarczym i środowiskowym sytuują gminę na pozycji lepszej od przeciętnej w grupie porównawczej gmin wiejskich w kraju. Niekorzystne zmiany obserwuje się natomiast w wymiarze społecznym.

Schemat 9. Wskaźniki rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym [2014-2018].

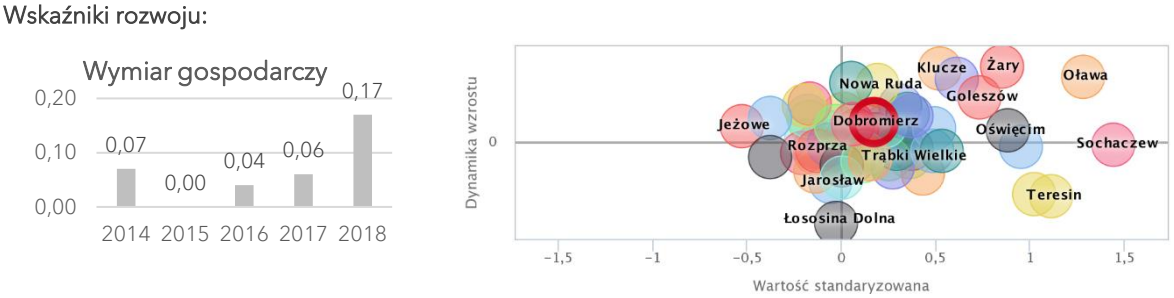

[11] Działalność prowadzą tu takie organizacje pozarządowe jak: Ludowy Klub Sportowy "Płomień" Dobromierz, Ludowy Klub Sportowy "Nysa" Kłaczyna, Ludowy Klub Sportowy "Granit" Roztoka, Uczniowski Klub Sportowy Bieganie.PL – ZS Roztoka, Uczniowski Klub Sportowy "Iskra" Dobromierz, Stowarzyszenie "Aktywni Borów-Dzierzków", Klub sportowy Dobrovolley Dobromierz, Ochotnicze Staże Pożarne w Dobromierzu, Gniewkowie, Kłaczynie, Roztoce i Jugowej, Fundacja Dobrego Startu.

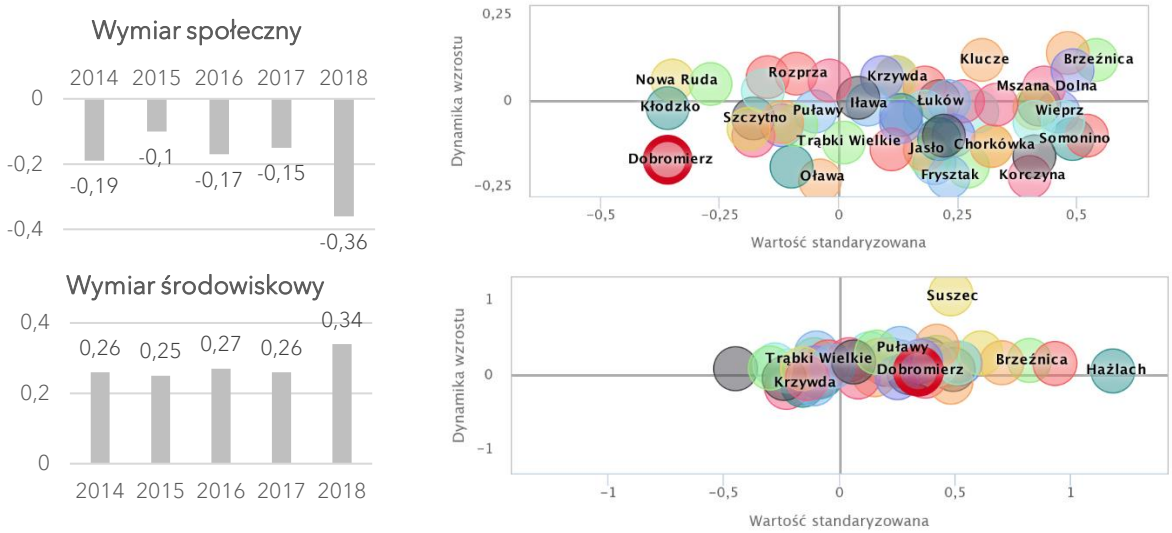

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.systemanaliz.pl

Analiza sytuacji i dynamiki zmian w obszarach strategicznych na terenie gminy wskazuje na znaczącą poprawę sytuacji w zakresie finansów lokalnych, ochrony środowiska oraz ładu przestrzennego i mieszkalnictwa oraz konieczność podjęcia działań w zakresie sytuacji demograficznej i kapitału i społecznego oraz rynku pracy i gospodarki, a także podniesienia jakości świadczonych usług publicznych i jakości infrastruktury technicznej.

Schemat 10. Dynamika zmian w obszarach strategicznych [2014-2018].

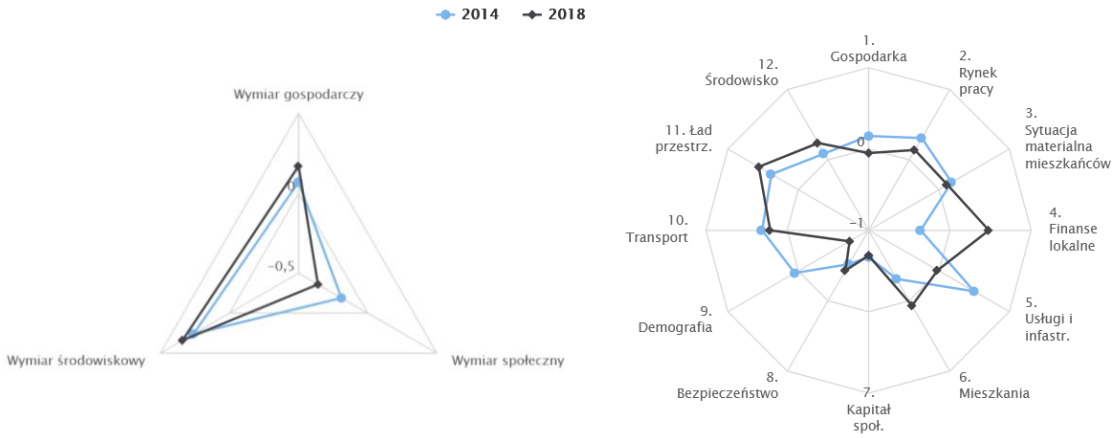

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.systemanaliz.pl

Schemat 11. Ocena sytuacji w obszarach strategicznych na tle gmin wiejskich grupy porównawczej [2018].

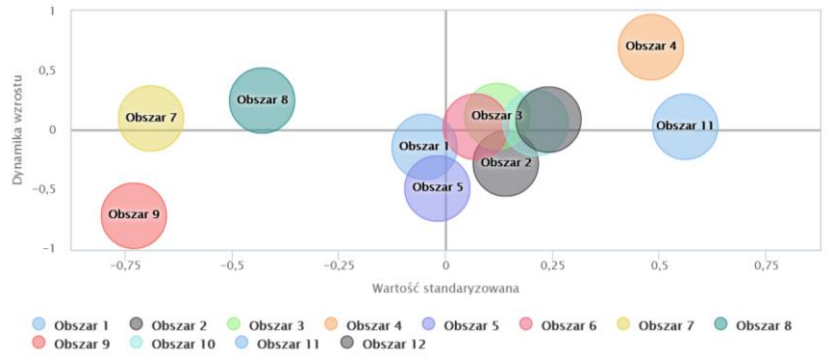

Źródło: opracowanie na podstawie www.systemanaliz.pl

Obszary analizy:
Obszar 1. Gospodarka
Obszar 2. Rynek pracy
Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
Obszar 4. Finanse lokalne
Obszar 5. Usługi i infrastruktura
Obszar 6. Mieszkania
Obszar 7. Kapitał społeczny
Obszar 8. Bezpieczeństwo
Obszar 9. Demografia
Obszar 10. Transport
Obszar 11. Ład przestrzenny
Obszar 12. Środowisko

1.2. BADANIE OPINII MIESZKAŃCÓW

W badaniu opinii mieszkańców, przeprowadzonym na terenie Gminy Dobromierz w dniach od 21 lipca do 15 sierpnia 2020 roku, wzięły udział 383 osoby[12]. Ponad połowa respondentów (59%) ocenia Gminę Dobromierz jako dobre lub bardzo dobre miejsce do życia, 27% przeciętnie, a 14% negatywnie. Wśród potrzeb inwestycyjnych ankietowani mieszkańcy najczęściej wymieniali konieczność modernizacji dróg, budowy chodników, oświetlenia ulicznego, dróg/ścieżek rowerowych oraz kanalizacji, a także podjęcia działań podnoszących bezpieczeństwo przeciwpowodziowe (regulacja cieków wodnych, konserwacja urządzeń melioracyjnych) i zapewnienia lepszej dostępności do Internetu i sieci komórkowej. Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy oceniony został pozytywnie, a jego podniesieniu służyć ma wspomniana wcześniej budowa chodników, oświetlenia ulicznego, kontrola prędkości oraz montaż barierek i słupków przy rzekach. Poprawie bezpieczeństwa, także przeciwpowodziowego oraz zwiększeniu estetyki na terenie gminy, służyć ma również częstsze i regularne wykaszanie brzegów rzek, rowów przydrożnych i terenów zielonych w centrach miejscowości. Podjęcia działań wymaga również ochrona jakości powietrza i klimatu akustycznego związane z emisją ze źródeł komunikacyjnych oraz produkcyjnych i przemysłowych (kopalnie). Poprawie jakości życia mieszkańców służyć ma również zapewnienie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej poprzez organizację transportu zbiorowego obejmującego dojazdy do poszczególnych miejscowości na terenie gminy i miejsc pracy w sąsiadujących większych ośrodkach miejskich (Bolków, Jawor, Jelenia Góra, Legnica, Strzegom, Świdnica). Oferta transportu zbiorowego powinna zostać dostosowana do realnych oczekiwań mieszkańców w zakresie tras przejazdu, zapewnić punktualność odbywających się kursów, przystępną (niewygórowaną) cenę biletów, a także umożliwić podróżowanie w weekendy. Jednym z najważniejszych działań władz samorządowych powinno zostać pozyskanie inwestorów zapewniających nowe miejsca pracy, w szczególności dla kobiet – 62% ankietowanych oceniło negatywnie możliwość zatrudnienia na terenie gminy, 26% przeciętnie, a 12% pozytywnie. Istotne znaczenie dla rozwoju gminy, w tym poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, będzie miało również wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorców. Podczas przeprowadzonych wywiadów ankietowani mieszkańcy zwracali uwagę na konieczność podjęcia działań władz samorządowych w kierunku wykorzystania potencjału turystycznego gminy (Grodzisko Dobromierz, Zamek Roztoka) i lobbowania do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na rzecz rekreacyjnego udostępnienia zbiornika wodnego Dobromierz, objętego obecnie strefą bezpośredniej i pośredniej ochrony ujęcia wody pitnej dla miasta Świebodzice. Zdaniem mieszkańców zwiększeniu ruchu turystycznego sprzyjać będzie również rozwój bazy noclegowej (agroturystyka) oraz gastronomicznej (restauracja, kawiarnia, pub). Rozwojowi sportu i rekreacji na terenie gminy służyć ma modernizacja basenów kąpielowych, zapewnienie szerokiej oferty spędzania wolnego czasu oraz tworzenie miejsc integracji i wypoczynku mieszkańców (mini parki, skwery). Poprawie jakości życia mieszkańców służyć ma również zwiększenie dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Respondenci wskazywali również na potrzebę poprawy jakości oferty kulturalnej – 51% z nich oceniło ją negatywnie, 26% przeciętnie, a 23% pozytywnie. Podkreślano konieczność konsultacji programów kulturalnych z grupami docelowymi, organizacji zajęć w godzinach popołudniowych i weekendy, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz wyjazdowych (teatr, zwiedzanie) m.in. dla dorosłych i seniorów. Zdaniem ankietowanych mieszkańców podniesienia jakości wymagają również programy festynów wiejskich. Istotną kwestią pozostaje również zapewnienie udziału mieszkańców w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych.

[12] Metryczka: Płeć: 66% kobiet, 34% mężczyzn. Wiek respondentów: 15-19 lat 10%, 20-39 lat 59%, 40-59 lat 28%, 60 lat i więcej 8%. Wykształcenie: podstawowe 7%, zawodowe 9%, średnie 45%, wyższe 39%. Sytuacja zawodowa: zatrudniony 68%, uczeń/student 11%, renta/emerytura 9%, przedsiębiorca 5%, bezrobotny 5%, rolnik 2%. Co decyduje, że mieszka Pani/Pan w Gminie Dobromierz: rodzina 52%, mieszkanie 25%, przypadek 14%, walory otoczenia 7%, inne 2%. Czy w najbliższym czasie zamierza Pani/Pan zmienić miejsce zamieszkania: zdecydowanie tak 7%, tak 11%, raczej tak 11%, raczej nie 19%, nie 19%, zdecydowanie nie 16%, nie wiem 8%. Czy uczestniczy Pani/Pan w życiu Gminy, działa w organizacjach pozarządowych, udziela się na rzecz lokalnych przedsięwzięć: zdecydowanie tak 11%, tak 28%, nie 27%, zdecydowanie nie 4%, trudno powiedzieć 30%.

Schemat 12. Przykładowe wyniki badania opinii mieszkańców Gminy Dobromierz [2020].

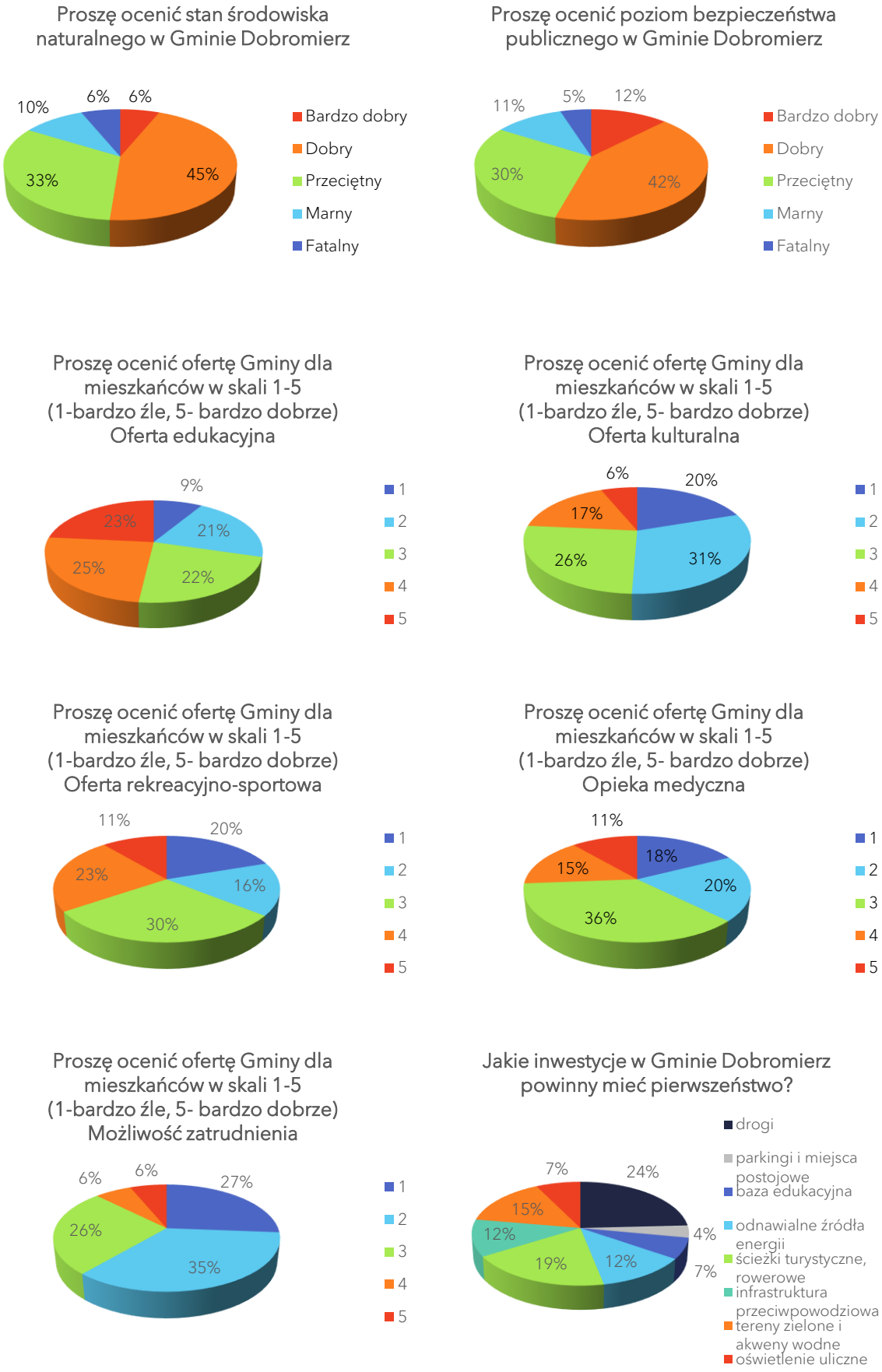

1.3. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
– dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna, – położenie w sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich (Wałbrzych, Świdnica, Świebodzice, Strzegom), – zróżnicowane zasoby przyrodnicze z cennymi siedliskami fauny i flory, zbiornik wody pitnej objęty Obszarem Natura 2000, – występowanie złóż granitu oraz ich eksploatacja zapewniająca wpływy do budżetu gminy, – rozwinięte rolnictwo, – wysoki poziom zwodociągowania oraz nowoczesne oczyszczalnie ścieków, – baza edukacyjna zaspokajająca potrzeby mieszkańców, – dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i społeczna, – atrakcyjność terenów pod budownictwo mieszkaniowe, – obszar gminy objęty w całości miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, – rozwinięta przedsiębiorczość, – estetyka miejscowości, – niskie podatki i opłaty komunalne, – aktywni liderzy i działalność stowarzyszeń, – aktywność władz gminy, w tym w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.	– rozległość terytorialna gminy, – zły stan techniczny dróg powiatowych i brak chodników w mniejszych miejscowościach, – słaba dostępność komunikacji publicznej w kierunkach: Wałbrzych, Świdnica, Jelenia Góra (brak kursów weekendowych oraz wysokie opłaty), – niski stopień skanalizowania gminy, – słaba dostępność do szerokopasmowego Internetu i sieci GSM, – stopniowo zmniejszająca się liczba ludności, w tym emigracja młodych ludzi, – niski poziom przedsiębiorczości wśród młodych mieszkańców, – niewystarczająca dostępność do usług doradczych i finansowych dla przedsiębiorców, – słabo rozwinięta baza noclegowo-gastronomiczna, – oferta kulturalna niedostosowana do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, – duża liczba rodzin dysfunkcyjnych, – wysoki udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w tym kobiet i długotrwale bezrobotnych, – duża liczba budynków komunalnych i wspólnotowych wymagających remontów, – działalność przemysłowa i produkcyjna powodująca zanieczyszczenie powietrza i klimatu akustycznego, – niska aktywność społeczna oraz słaba integracja mieszkańców, – gospodarka finansowa, w tym wysoki poziom zadłużenia, niski udział dochodów własnych gminy oraz niski poziom ściągalności podatków
SZANSE:	**ZAGROŻENIA:**
– rozwój terenów inwestycyjnych, w tym WSSE i mieszkaniowych, – przyciągnięcie kapitału wewnętrznego i zewnętrznego w celu utworzenia nowych miejsc pracy, – rozwój sieci dróg, w tym S5 oraz zapewnienie dogodnego połączenia transportem publicznym z ościennymi miastami, – rozwój ruchu turystycznego i agroturystyki, – rozwój sektora rolno-spożywczego oraz promocja lokalnych i regionalnych produktów, – rozwój odnawialnych źródeł energii, – złoża kaolinu, – efektywne wykorzystanie możliwości finansowania wybranych zadań, w tym inwestycyjnych ze źródeł zewnętrznych.	– kryzys ekonomiczny, – zmniejszająca się liczba ludności, w tym odpływ młodych ludzi, – starzejące się społeczeństwo, – brak środków finansowych na realizację inwestycji, – konkurencyjność sąsiadujących gmin, – brak możliwości turystycznego i rekreacyjnego udostępnienia Zbiornika Dobromierz, – brak możliwości finansowania nowych inwestycji oraz koszty funkcjonowania wybudowanej infrastruktury.

2. PLAN STRATEGICZNY

Wizja rozwoju definiuje pożądany obraz sytuacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej Gminy Dobromierz do 2027 roku, będący odpowiedzią na oczekiwania i aspiracje mieszkańców. Wskazuje ona stan docelowy, do którego dążyć będzie wspólnota samorządowa tworzona przez władze lokalne, partnerów społeczno-gospodarczych i mieszkańców. Do jej realizacji wykorzystane zostaną możliwości płynące z istniejących przewag oraz szans pojawiających się w otoczeniu zewnętrznym. Misja określa natomiast rolę władz w procesie zarządzania rozwojem gminy.

WIZJA

GMINA DOBROMIERZ TO WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW PRZEDSIĘBIORCZYCH, AKTYWNYCH, SZANUJĄCYCH TRADYCJĘ, KREUJĄCA NOWE SZANSE DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ROLNICTWA I TURYSTYKI

MISJA

MISJĄ GMINY DOBROMIERZ JEST KSZTAŁTOWANIE I UTRWALANIE POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH, AKTYWNOŚCI I ZAANGAŻOWANIA, ZAPEWNIENIE DOBRYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA PRZYCIĄGAJĄCYCH NOWYCH MIESZKAŃCÓW I INWESTORÓW

CEL GŁÓWNY

HARMONIJNY ROZWÓJ GMINY DOBROMIERZ, ZACHOWUJĄCY ŁAD PRZESTRZENNY, ZGODNIE Z ZASADAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I POTRZEBAMI MIESZKAŃCÓW, STWARZAJĄCY PRZYJAZNE WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ROLNICTWA I TURYSTYKI

DOKĄD ZMIERZAMY?

- → wzrost jakości życia mieszkańców,
- → kreowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszaru gminy i alternatywnych źródeł dochodów,
- → restrukturyzacja rolnictwa oraz poprawa dochodowości i opłacalności produkcji rolnej,
- → stymulowanie rozwoju działalności gospodarczej i przedsiębiorczości na terenie gminy,
- → zapewnienie niezawodnej infrastruktury technicznej,
- → podniesienie poziomu bezpieczeństwa,
- → przeciwdziałanie procesom degradacji środowiska naturalnego,
- → zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- → rozwój turystyki,
- → wzrost konkurencyjności gminy przyciągający inwestorów tworzących miejsca pracy, nowych mieszkańców i turystów,
- → zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych – „Nic o nas bez nas"

Realizacja wizji, misji oraz celu głównego będzie odbywać się poprzez koncentrację kierunków działania w następujących obszarach strategicznej interwencji kluczowych dla rozwoju gminy:

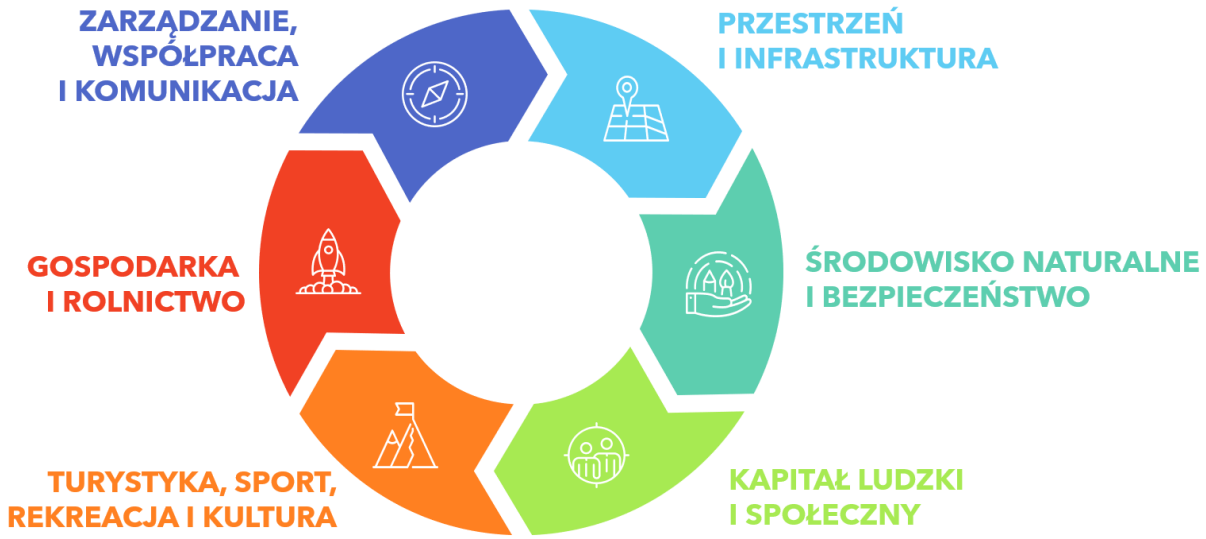

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	CELE STRATEGICZNE	
PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	CEL 1.	ESTETYCZNA, FUNKCJONALNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ ZE ZMODERNIZOWANĄ I NIEZAWODNĄ INFRASTRUKTURĄ
ŚRODOWISKO I BEZPIECZEŃSTWO	CEL 2.	CZYSTE, ZADBANE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO NATURALNE
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	CEL 3.	ZINTEGROWANI, AKTYWNI I BEZPIECZNI MIESZKAŃCY
TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA I KULTURA	CEL 4.	ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA, SPORTOWO-REKREACYJNA I KULTURALNA
GOSPODARKA I ROLNICTWO	CEL 5.	ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH
ZARZĄDZANIE, WSPÓŁPRACA I KOMUNIKACJA	CEL 6.	NOWOCZESNA, OBYWATELSKA, PRZYJAZNA I SPRAWNIE ZARZĄDZANA GMINA

Obszary strategicznej interwencji obejmują Gminę Dobromierz w jej granicach administracyjnych.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA (przykłady działań)
PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	CEL 1. ESTETYCZNA, FUNKCJONALNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ ZE ZMODERNIZOWANĄ I NIEZAWODNĄ INFRASTRUKTURĄ
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.	1.1.1. Rozbudowa i kompleksowa modernizacja dróg, w tym dróg transportu rolnego. 1.1.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury około drogowej oraz likwidacja braków w jej wyposażeniu (chodniki, oświetlenie uliczne, zatoki przystankowe). 1.1.3. Budowa dróg rowerowych. 1.1.4. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym (oznakowanie dróg i skrzyżowań, znaki ograniczające prędkość, progi zwalniające, fotoradary, monitoring skrzyżowań, regularne koszenie poboczy i rowów przydrożnych). 1.1.5. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej (sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków, zapewnienie zasilania awaryjnego). 1.1.6. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelnych zbiorników bezodpływowych. 1.1.7. Rozwój infrastruktury gazowej i energetycznej.
1.2. Zapewnienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.	1.2.1. Organizacja sprawnego systemu transportu zbiorowego zapewniającego dostępność do miejscowości na terenie gminy oraz sąsiadujących ośrodków miejskich (Bolków, Jawor, Jelenia Góra, Legnica, Strzegom, Świdnica, Świebodzice). 1.2.2. Integracja systemu transportu zbiorowego z lokalnymi i regionalnymi systemami transportowymi. 1.2.3. Współpraca z lokalnymi przewoźnikami celem dostosowania ofert transportu zbiorowego do potrzeb mieszkańców (trasy przejazdu, częstotliwość kursów).
1.3. Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych.	1.3.1. Poprawa dostępności do szerokopasmowego Internetu i sieci GSM. 1.3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. 1.3.3. Zwiększanie dostępności do e-administracji, e-usług i e-komunikacji. 1.3.4. Popularyzacja i zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw.
1.4. Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	1.4.1. Poprawa estetyki gminy i zapewnienie należytej czystości przestrzeni publicznej oraz rozwój i pielęgnacja zieleni w centrach miejscowości. 1.4.2. Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych jako atrakcyjnych, wyposażonych w różnorodne udogodnienia i przyjaznych wszystkim grupom mieszkańców, w tym urządzanie przestrzeni na potrzeby ogólnodostępnych miejsc do rozwoju rekreacji i wypoczynku. 1.4.3. Poprawa stanu technicznego oraz zmniejszenie energochłonności obiektów użyteczności publicznej, budynków komunalnych i innych. 1.4.4. Niwelowanie barier architektonicznych dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz rodziców z dziećmi, w tym w szczególności na styku przestrzeni publicznych, atrakcji turystycznych i obiektów usługowych.
1.5. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy.	1.5.1. Przygotowanie planistyczne i infrastrukturalne terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe i produkcyjne. 1.5.2. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa, w tym budownictwa czynszowego na terenie gminy.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA (przykłady działań)
ŚRODOWISKO I BEZPIECZEŃSTWO	CEL 2. CZYSTE, ZADBANE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO NATURALNE
2.1. Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego.	2.1.1. Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych. 2.1.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. 2.1.3. Rekultywacja terenów zdegradowanych. 2.1.4. Zapobieganie i minimalizacja uciążliwości związanych z emisją pyłu i hałasem komunikacyjnym, przemysłowym i produkcyjnym (ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stosowanie zabezpieczeń akustycznych, wprowadzanie zieleni izolacyjnej). 2.1.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i upowszechnianie proekologicznego stylu życia. 2.1.6. Edukacja mieszkańców w zakresie obowiązków właścicieli wobec zwierząt.
2.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej.	2.2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych. 2.2.2. Modernizacja systemów grzewczych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i mieszkalnych. 2.2.3. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne. 2.2.4. Wspieranie i promocja działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 2.2.5. Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony środowiska poprzez odpowiednie przygotowanie Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. 2.2.6. Promocja rozwoju transportu rowerowego. 2.2.7. Edukacja ekologiczna mieszkańców.
2.3. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	2.3.1. Organizacja efektywnego systemu zbiórki odpadów. 2.3.2. Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym edukacja mieszkańców w zakresie segregacji. 2.3.3. Likwidacja i rekultywacja dzikich wysypisk śmieci. 2.3.4. Wsparcie procesów utylizacyjnych, w tym odpadów azbestowych.
2.4. Adaptacja do zmian klimatu i ograniczanie zagrożeń środowiska.	2.4.1. Uregulowanie koryta rzek i cieków wodnych na terenie gminy, w tym regularna pielęgnacja ich brzegów. 2.4.2. Bieżąca konserwacja i utrzymywanie drożności urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych. 2.4.3. Wspieranie działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. 2.4.4. Budowa zbiorników małej retencji oraz rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i zielono-niebieskiej infrastruktury. 2.4.5. Realizacja działań służących minimalizacji zagrożeń wynikających z ekstremalnych zjawisk atmosferycznych. 2.4.6. Przeciwdziałanie skutkom suszy. 2.4.7. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w gminie.
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	CEL 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I BEZPIECZNI MIESZKAŃCY
3.1. Rozwój oferty edukacyjnej.	3.1.1. Stałe podnoszenie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach, w tym poprzez zwiększanie kompetencji zawodowych kadr nauczycielskich. 3.1.2. Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez budowę, rozbudowę i modernizację oraz doposażanie obiektów. 3.1.3. Rozszerzenie oferty działań edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA (przykłady działań)
	3.1.4. Upowszechnianie uczenia się przez całe życie, w tym promocja różnych form edukacji pozaszkolnej. 3.1.5. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. 3.1.6. Promowanie osiągnięć naukowych i sportowych uczniów oraz pomoc stypendialna dla najzdolniejszych uczniów. 3.1.7. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych.
3.2. Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych.	3.2.1. Wdrażanie i promocja profilaktyki zdrowotnej i antyuzależnieniowej. 3.2.2. Kształtowanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania. 3.2.3. Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym.
3.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego.	3.3.1. Prowadzenie działań prewencyjnych i edukacyjnych w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i podnoszenia świadomości mieszkańców o zagrożeniach. 3.3.2. Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przeciwpożarowego, w tym ratownictwa (modernizacja i budowa remiz strażackich, doposażanie jednostek OSP). 3.3.3. Rozwój systemu monitoringu wizyjnego.
3.4. Integracja społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	3.4.1. Prowadzenie efektywnej polityki społecznej prowadzącej do integracji i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem. 3.4.2. Wspieranie działań umożliwiających aktywność i integrację społeczną wszystkich grup społecznych, w tym w szczególności seniorów (Senior+). 3.4.3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej. 3.4.4. Zintegrowana pomoc rodzinie. 3.4.5. Upowszechnianie wolontariatu. 3.4.6. Zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi.
TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA I KULTURA	CEL 4. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA, SPORTOWO-REKREACYJNA I KULTURALNA
4.1. Rozwój oferty turystycznej, sportowej i rekreacyjnej.	4.1.1. Rozwój tras rowerowych, pieszych i konnych oraz ich integracja z powiatowym i regionalnym systemem tras turystycznych. 4.1.2. Wspieranie rozwoju bazy noclegowej (agroturystyka) i gastronomicznej (restauracja, kawiarnia, pub). 4.1.3. Zagospodarowanie i modernizacja obszarów stanowiących miejsca wypoczynku i rekreacji oraz towarzyszącej im infrastruktury (budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych /baseny kąpielowe/, systematyczne doposażanie obiektów sportowych, tworzenie miejsc aktywnego spędzania czasu /siłownie zewnętrzne, place zabaw/). 4.1.4. Rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej wykorzystującej potencjał przyrodniczy i kulturowy gminy (rekonstrukcja grodu z X wieku, lobbowanie na rzecz udostępnienia Zbiornika Dobromierz do celów rekreacyjnych). 4.1.5. Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego (monitorowanie potrzeb mieszkańców, promocja oferty aktywnego spędzania czasu na terenie gminy /joga, fitness/). 4.1.6. Rozwój i promocja produktów lokalnych. 4.1.7. Budowa jednolitego systemu informacji turystycznej i o wydarzeniach organizowanych na terenie gminy (strona www, aplikacje mobilne) oraz współpraca w zakresie stworzenia kompleksowej oferty turystycznej.
4.2. Kultywowanie i zapewnienie	4.2.1. Zwiększenie różnorodności i jakości oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych (programy popołudniowe i weekendowe, spotkania

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA (przykłady działań)
wysokiej jakości usług kulturalnych.	z artystami, koncerty, teatrzyki, organizacja zwiedzania i wyjazdów do kina, teatru, opery). 4.2.2. Organizacja zajęć i kół zainteresowań w dziedzinie kultury, tożsamości regionalnej i lokalnych tradycji. 4.2.3. Utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym, w tym udzielanie dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.
GOSPODARKA I ROLNICTWO	**CEL 5. ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH**
5.1. Kreowanie klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.	2.1.1. Tworzenie i wdrażanie systemów wspierania rozwoju i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców. 2.1.2. Promowanie przedsiębiorczości, w tym na etapie edukacji szkolnej oraz tworzenie systemu preferencji dla osób rozpoczynających działalność na terenie gminy. 2.1.3. Zapewnienie profesjonalnej i zindywidualizowanej obsługi przedsiębiorców i inwestorów. 2.1.4. Wspieranie działalności instytucji otoczenia biznesu i doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, w tym pozyskiwania środków na rozwój. 2.1.5. Utworzenie stowarzyszenia lokalnych przedsiębiorców i udzielanie im wsparcia informacyjno-szkoleniowego, m.in. poprzez wykorzystanie nowoczesnych form szkoleniowych (e-learning).
5.2. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.	5.2.1. Tworzenie preferencyjnych warunków przyciągających lokalnych i zewnętrznych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, w szczególności dla kobiet. 5.2.2. Podejmowanie działań ułatwiających osobom pracującym i bezrobotnym podwyższenie kwalifikacji zawodowych (organizacja kursów przekwalifikowujących). 5.2.3. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i promocja aktywności zawodowej kobiet.
5.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy.	5.3.1. Kompleksowe przygotowanie planistyczne i infrastrukturalne terenów inwestycyjnych. 5.3.2. Aktywne poszukiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie gminy. 5.3.3. Opracowanie, promocja i upowszechnianie profesjonalnej i konkurencyjnej oferty inwestycyjnej gminy.
5.4. Rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego.	5.4.1. Poprawa efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolnej poprzez wspieranie modernizacji i integracji gospodarstw rolnych. 5.4.2. Budowanie sprawnego i nowoczesnego doradztwa rolniczego (technologicznego, ekonomicznego, finansowego i prawnego), w tym zakresie aplikacji o fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz inne zewnętrzne źródła finansowania. 5.4.3. Propagowanie utrzymywania tradycji uprawy rolnej i produkcji żywności wysokiej jakości, w tym produktów ekologicznych i tradycyjnych (wsparcie w uzyskiwaniu certyfikatów, wspieranie rozwoju produktów lokalnych, organizacja cyklicznych jarmarków z możliwością wystawienia płodów rolnych). 5.4.4. Tworzenie zachęt dla lokalnych i zewnętrznych inwestorów tworzących zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego. 5.4.5. Stymulowanie powstawania grup producenckich i marketingowych.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA (przykłady działań)
5.5. Wdrożenie efektywnego systemu promocji gminy.	5.5.1. Opracowanie spójnej identyfikacji wizualnej gminy (logo, kolorystyka). 5.5.2. Promocja gospodarcza i turystyczna gminy na forum regionalnym, krajowym i międzynarodowym. 5.5.3. Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, rzemiosła, agroturystyki i gastronomii oraz produktów lokalnych).
ZARZĄDZANIE, WSPÓŁPRACA I KOMUNIKACJA	CEL 6. NOWOCZESNA, OBYWATELSKA, PRZYJAZNA I SPRAWNIE ZARZĄDZANA GMINA
6.1. Doskonalenie zarządzania gminą.	6.1.1. Działania na rzecz zwiększenia wpływów własnych do budżetu Gminy i pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych na rozwój. 6.1.2. Zwiększenie dostępności wysokiej jakości nowoczesnych usług publicznych, w tym zapewnienie powszechnej dostępności e-usług i e-komunikacji. 6.1.3. Usprawnienie systemu zarządzania gminą w celu przyspieszenia realizacji procesów i procedur administracyjnych. 6.1.4. Podniesienie jakości obsługi klienta w Urzędzie Gminy oraz w innych instytucjach publicznych na terenie gminy. 6.1.5. Rozwój kwalifikacji kadry urzędniczej, w szczególności w zakresie elektronicznej obsługi mieszkańców.
6.2. Rozwój współpracy i komunikacji.	6.2.1. Aktywne wspieranie partnerstw, inicjatyw i zaangażowania społeczności lokalnej działających na rzecz rozwoju gminy. 6.2.2. Realizacja zadań w ramach Funduszu Sołeckiego. 6.2.3. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i klubami sportowymi w zakresie tworzenia polityk publicznych i realizacji zadań publicznych. 6.2.4. Wspieranie oddolnych inicjatyw stymulujących budowanie lokalnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i usług społecznych. 6.2.5. Intensyfikacja współpracy z partnerami samorządowymi, społecznymi i gospodarczymi, w tym w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój turystyki, sportu i kultury w gminie. 6.2.6. Budowa sprawnego systemu komunikacji i dialogu z mieszkańcami, wykorzystującego media tradycyjne, nowoczesne technologie oraz media społecznościowe. 6.2.7. Zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych (konsultacje społeczne).

3. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Strategia rozwoju gminy i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie Gminy Dobromierz stanowią dokumenty określające kierunki polityki rozwoju gminy w aspekcie społeczno-gospodarczo-środowiskowym oraz przestrzennym. Dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobromierz w kierunkach zagospodarowania przestrzennego określa model rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Oba dokumenty są spójne i stanowią podstawę prowadzenia polityki rozwoju przez samorząd Gminy Dobromierz.

Schemat 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dobromierz – Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobromierz.

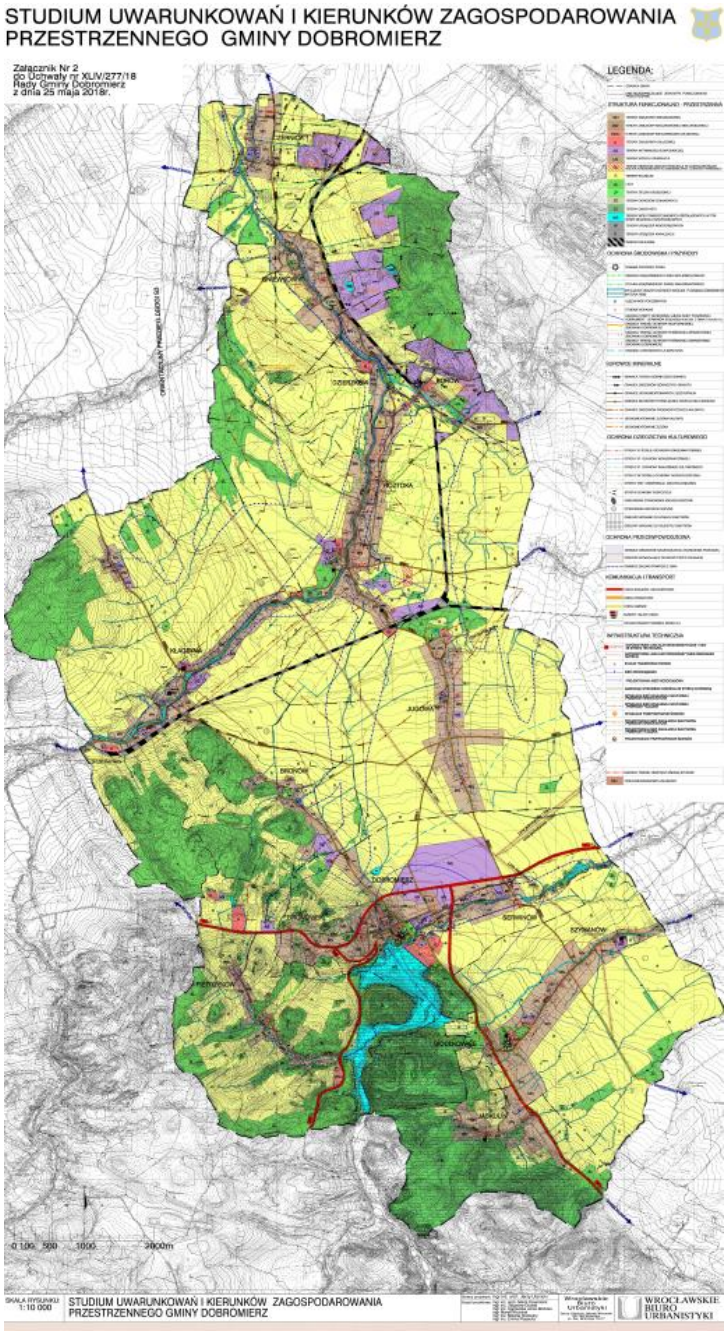

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy obejmują:

- → kształtowanie polityki przestrzennej w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców,
- → ochronę i poprawę stanu podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- → kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań drogowych, umożliwiającego poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności gminy,
- → podwyższanie parametrów użytkowych sieci drogowej,
- → kształtowanie spójnego systemu publicznego transportu zbiorowego,
- → zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury transportowej z infrastrukturą wodnokanalizacyjną, energetyczną i teleinformatyczną,
- → zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków komunalnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy poprzez rozwiązania zbiorcze lub grupowe,
- → wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych, w tym szerokopasmowych i systemów łączności bezprzewodowej,
- → uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku,
- → stosowanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu i hałasu do środowiska,
- → planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością,
- → rozwój przestrzenny obszarów mieszkaniowych i aktywności gospodarczej z zapewnieniem odpowiedniej ilości terenów zieleni publicznej oraz dogodnego skomunikowania,
- → zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych,
- → racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych,
- → zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód,
- → ochronę i powiększanie zasobów leśnych,
- → poprawę stanu powietrza atmosferycznego,
- → ochronę przed hałasem,
- → utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami,
- → ochronę korytarzy ekologicznych i dolin rzecznych przed zabudową i lokalizowaniem infrastruktury,
- → planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z sąsiadującymi gminami,
- → dążenie do wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię cieplną w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych,
- → uwzględnienie ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji,
- → racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki,
- → ochronę i odnowę zasobów dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych,
- → harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego,
- → wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowanych do rozwoju szlaków turystycznych,
- → tworzenie korzystnych warunków dla aktywności gospodarczej i innowacyjnej.

4. SYSTEM REALIZACJI I RAMY FINANSOWE

Strategia rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 określa cele i kierunki działania w wieloletnim horyzoncie czasowym. Realizacja celów zawartych w dokumencie stanowi proces ciągły, wymagający monitoringu zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Proces wdrażania Strategii powinien być oparty o następujące zasady: wielostronnej koordynacji i zintegrowanego zarządzania rozwojem, efektywności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej, celowości i efektywności interwencji, partnerstwa i współpracy, ochrony środowiska, transparentności.

Realizacja wizji, misji oraz celu głównego będzie odbywać się poprzez koncentrację kierunków działań w 6 obszarach strategicznej interwencji i w hierarchicznym układzie celów:

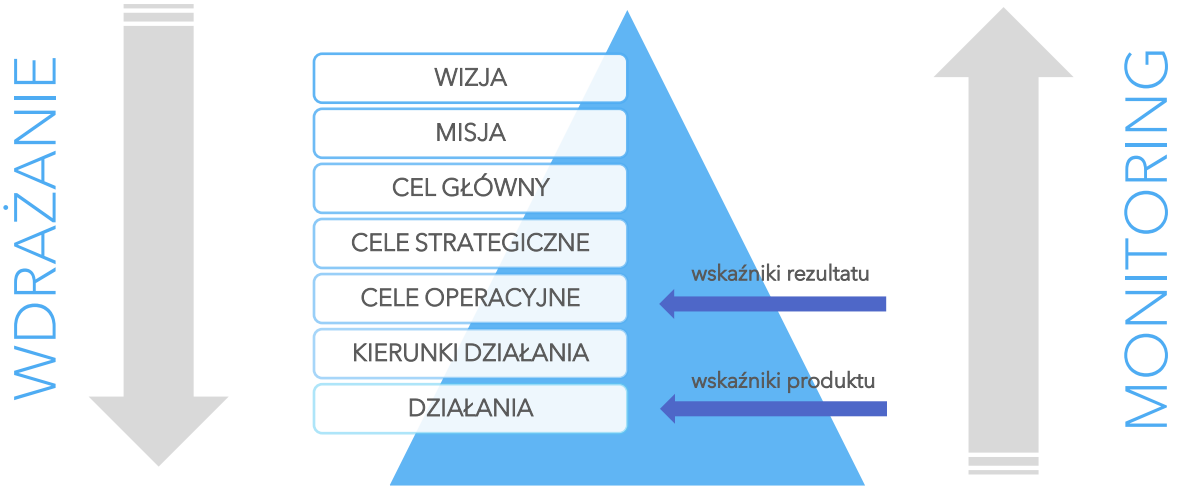

Podmioty zaangażowane w realizację strategii

Szczególną rolę w procesie realizacji Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021–2027 odgrywać będzie władza samorządowa Gminy Dobromierz (**poziom bezpośredni**), jako podmiot odpowiedzialny za wdrażanie polityki rozwoju na terenie gminy. Rola władz Gminy będzie miała charakter nie tylko wykonawczy, koordynacyjny i kontrolny, ale również kreujący, inspirujący, wspierający i motywujący. W realizację strategii zostaną włączone jednostki organizacyjne gminy odpowiednio do merytorycznych zakresów ich działalności. Będzie ona podejmować działania zmierzające do zapewnienia środków finansowych do realizacji przyjętych kierunków działania oraz nawiązywać współpracę z partnerami w ich realizacji. Realizacja zapisów strategii będzie się odbywać bowiem we współpracy z podmiotami zewnętrznymi – administracją publiczną, władzami innych jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, powiatowego i lokalnego, instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami społecznymi, przedstawicielami grup społecznych, służbą zdrowia, policją i strażą pożarną (**poziom pośredni**). Wdrażanie strategii będzie się odbywać również we współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, inwestorami (**beneficjenci**), których potrzeby poprzez realizację strategii mają zostać zaspokojone. Organem nadzorującym realizację Strategii będzie Rada Gminy, a poza funkcją nadzorczą, wyłączną jej kompetencją będzie uchwalanie aktualizacji lub zmian w zapisach Strategii.

W realizację strategii zaangażowany będzie więc **sektor publiczny** (administracja samorządowa i rządowa), **sektor prywatny** (przedsiębiorstwa, klastry, grupy producentów, instytucje otoczenia biznesu) oraz **sektor społeczny** (organizacje społeczne, podmioty i instytucje związane z sektorem pozarządowym, podmioty ekonomii społecznej, podmioty aktywizacji społecznej, rady społeczne, partnerstwa sektorowe).

Instrumenty wdrożeniowe (wykonawcze)

W katalogu instrumentów służących wdrażaniu Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 znajdują się:

- → zintegrowane programy strategiczne – komplementarne w stosunku do Strategii rozwoju Gminy Dobromierz, odnoszące się do konkretnego obszaru tematycznego, stanowiące rozwinięcie i uszczegółowienie jej zapisów – m.in. plan gospodarki niskoemisyjnej, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, strategia rozwiazywania problemów społecznych, program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, program wspierania rodziny, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, program przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, program przeciwdziałania narkomanii, program usuwania wyrobów zawierających azbest, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt i inne,
- → instrumenty prawno-administracyjne i planistyczne – m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, plany gospodarki odpadami, lokalny program rewitalizacji, itp.
- → krajowe i regionalne programy operacyjne,
- → instrumenty finansowe – m.in. wieloletnia prognoza finansowa, pomoc finansowa udzielana jednostkom samorządu terytorialnego, partnerstwo prywatno-publiczne, preferencje podatkowe i inne,
- → instrumenty informacyjno-promocyjne – m.in. promocja gospodarcza i turystyczna gminy, udział w targach, zbliżanie interesariuszy i tworzenie powiązań między nimi, wspieranie organizacyjne i finansowe szkoleń, kursów, kształcenia ustawicznego, organizacja konferencji, spotkań, wspieranie powstawania klastrów, itp.

Skuteczna i efektywna realizacja długoterminowych celów, których osiągnięcie zaplanowane zostało do 2027 roku, związana jest przede wszystkim z możliwościami finansowymi samorządu gminy. Jak wspomniano wcześniej, realizacja Strategii stanowi obszar wielostronnej współpracy samorządu gminy, administracji publicznej, podmiotów gospodarczych, instytucji oraz mieszkańców, co przekłada się na szerokie spektrum możliwych źródeł finansowania. Planuje się, że nakłady finansowe przeznaczone na realizację Strategii pochodzić będą m.in. ze:

- → środków własnych budżetu Gminy Dobromierz,
- → krajowych funduszy celowych: Ekofundusz, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- → funduszy: Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Edukacji, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Klimatu,
- → funduszy poręczeniowych i pożyczkowych dla MŚP,
- → funduszy strukturalnych: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, funduszu spójności,
- → Funduszu Dróg Samorządowych i innych

CELE OPERACYJNE	Jednostka odpowiedzialna za koordynację i realizację	Jednostki współpracujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
CEL 1. ESTETYCZNA, FUNKCJONALNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ ZE ZMODERNIZOWANĄ I NIEZAWODNĄ INFRASTRUKTURĄ	Referat Budownictwa i Rolnictwa			
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.	– Stanowisko ds. inwestycji	– Specjalista ds. komunalnych i sieci wodociągowej / Specjalista ds. sieci kanalizacyjnej / Stanowisko ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych – Zarządy dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych – Władze innych jednostek samorządowych	2021-2027	– Budżet gminy – Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
1.2. Zapewnienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.	– Stanowisko ds. inwestycji	– Władze innych jednostek samorządowych	2021-2023	
1.3. Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych.	– Specjalista ds. informatyki		2021-2024	
1.4. Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	– Stanowisko ds. inwestycji	– Stanowisko ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych	2021-2027	
1.5. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy.	– Stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego	– Stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego)	2021-2027	

CELE OPERACYJNE	Jednostka odpowiedzialna za koordynację i realizację	Jednostki współpracujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
CEL 2. CZYSTE, ZADBANE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO NATURALNE	**Referat Budownictwa i Rolnictwa**			
2.1. Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego.	– Stanowisko ds. ochrony środowiska	– Stanowisko ds. inwestycji	2021-2027	– Budżet gminy – Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
2.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej.	– Stanowisko ds. ochrony środowiska	– Stanowisko ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych	2021-2027	
2.3. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	– Stanowisko ds. gospodarki odpadami		2021-2027	
2.4. Adaptacja do zmian klimatu i ograniczanie zagrożeń środowiska.	– Stanowisko ds. ochrony środowiska	– Stanowisko ds. inwestycji	2021-2027	
CEL 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I BEZPIECZNI MIESZKAŃCY	**Referat Organizacyjno-Prawny**			
3.1. Rozwój oferty edukacyjnej.	– Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Roztoce – Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobromierzu – Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Gniewkowie	– Stanowisko ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych	2021-2027	– Budżet gminy – Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
3.2. Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych.	– Stanowisko ds. działalności gospodarczej	– Stanowisko ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych	2021-2027	
3.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego.	– Stanowisko ds. zarządzania kryzysowego	– OSP – Policja	2021-2027	
3.4. Integracja społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	– Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej		2021-2027	
CEL 4. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA, SPORTOWO-REKREACYJNA I KULTURALNA	**Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji**			
4.1. Rozwój oferty turystycznej, sportowej i rekreacyjnej.	– Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji	–	2021-2027	– Budżet gminy

CELE OPERACYJNE	Jednostka odpowiedzialna za koordynację i realizację	Jednostki współpracujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
4.2. Kultywowanie i zapewnienie wysokiej jakości usług kulturalnych.	– Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji	–	2021-2027	– Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
CEL 5. ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH	**Referat Organizacyjno-Prawny**			
5.1. Kreowanie klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.	– Stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego	– Stanowisko ds. księgowości podatkowej i czynszów	2021-2027	– Budżet gminy – Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
5.2. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.	– Stanowisko ds. działalności gospodarczej		2021-2024	
5.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy.	– Stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego	– Stanowisko ds. księgowości podatkowej i czynszów / Stanowisko ds. promocji gminy	2021-2027	
5.4. Rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego.	– Stanowisko ds. gospodarki mieszkaniowej i rolnictwa	– Stanowisko ds. działalności gospodarczej	2021-2027	
5.5. Wdrożenie efektywnego systemu promocji gminy.	– Stanowisko ds. promocji gminy		2021-2024	
CEL 6. NOWOCZESNA, OBYWATELSKA, PRZYJAZNA I SPRAWNIE ZARZĄDZANA GMINA	**Referat Organizacyjno-Prawny**			
6.1. Doskonalenie zarządzania gminą.	– Wójt	– Stanowisko ds. kadrowych / Stanowisko ds. dochodów budżetowych	2021-2027	– Budżet gminy – Fundusze pomocowe krajowe i europejskie – Kapitał inwestycyjny przedsiębiorców – inne
6.2. Rozwój współpracy i komunikacji.	– Stanowisko ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych	– Stanowisko ds. promocji gminy	2021-2027	

Spójność celów zapisanych w Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 z celami w dokumentach o charakterze strategicznym o randze krajowej, regionalnej i ponadlokalnej, ma istotne znaczenie, ponieważ pozwoli korzystać z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu i realizacji zamierzeń w kooperacji z otoczeniem. W ramach analizy zbieżności celów analizie poddane zostały następujące dokumenty:

- → **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)** – przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 roku, dokument obejmujący plan gospodarczy dla Polski do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku,
- → **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030** – podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa,
- → **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030** – przyjęta uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 roku, wiodący dokument strategiczny województwa dolnośląskiego,
- → **Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku** – dokument strategiczny określający kluczowe priorytety i cele strategiczne Aglomeracji Wałbrzyskiej do 2030 roku,
- → **Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwana „Strategia Rozwoju Sudety 2030"** – stanowiąca narzędzie pomagające w kształtowaniu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego południa i zachodu województwa dolnośląskiego,
- → **Strategia rozwoju Powiatu Świdnickiego w perspektywie do 2030 roku** (projekt czerwiec 2020) – dokument określający cele rozwoju powiatu świdnickiego do 2030 roku.

Cele strategiczne Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 są spójne z podstawowymi dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym, regionalnym, jaki i ponadlokalnym:

CEL STRATEGICZNY		SOR	KSRR 2030	SRAW 2030	SUDETY 2030	SRWD 2030		SRPŚ 2030 (projekt)
CEL 1.	Estetyczna, funkcjonalna i dostępna przestrzeń ze zmodernizowaną i niezawodną infrastrukturą	Cel II. Cel III.		Cel 1.1. Cel 2.1. Cel 2.2.	Cel 2.1. Cel 3.1. Cel 3.2. Cel 3.3. Cel 3.4.	Cel 1.4. Cel 2.1. Cel 2.2. Cel 2.3.	Cel 4.1. Cel 4.2. Cel 5.1. Cel 5.2.	Cel 1.1. Cel 3.1.
CEL 2.	Czyste, zadbane i bezpieczne środowisko naturalne			Cel 2.1.	Cel 4.1. Cel 4.3.	Cel 1.4. Cel 2.1. Cel 3.6. Cel 4.1.	Cel 4.2. Cel 4.3. Cel 4.4.	Cel 1.2. Cel 3.4.
CEL 3.	Zintegrowani, aktywni i bezpieczni mieszkańcy	Cel I.	Cel 2.1.	Cel 2.1. Cel 2.3.	Cel 2.1. Cel 2.2. Cel 2.3. Cel 2.4.	Cel 2.2. Cel 2.3. Cel 3.1. Cel 3.2.	Cel 3.4. Cel 3.5. Cel 3.6.	Cel 3.1. Cel 3.2. Cel 3.3. Cel 3.4.
CEL 4.	Atrakcyjna oferta turystyczna, sportowo-rekreacyjna i kulturalna	Cel II.		Cel 1.2.	Cel 2.3. Cel 2.4. Cel 2.5. Cel 4.2. Cel 4.4. Cel 4.5.	Cel 1.4. Cel 2.2. Cel 2.3. Cel 3.1.	Cel 3.5. Cel 3.6. Cel 4.2. Cel 4.5.	Cel 1.3. Cel 2.3. Cel 3.1.
CEL 5.	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz nowoczesnych gospodarstw rolnych	Cel I.	Cel 2.2.	Cel 3.1.	Cel 1.2. Cel 1.3. Cel 1.5. Cel 4.5.	Cel 1.1. Cel 1.2. Cel 1.4.	Cel 3.2. Cel 3.3.	Cel 2.1. Cel 2.2. Cel 2.4.
CEL 6.	Nowoczesna, obywatelska, przyjazna i sprawnie zarządzana gmina	Cel III.	Cel 3.1. Cel 3.2. Cel 3.3.	Cel 2.3. Cel 3.2.	Cel 1.1.	Cel 2.3. Cel 3.1. Cel 3.2.	Cel 5.3.	Cel 3.1.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 obszar gminy Dobromierz zaliczony został do Obszaru interwencji – Obszar Funkcjonalny Wałbrzyski. W macierzy kierunków interwencji wskazane zostały cele operacyjne identyfikowane jako priorytetowe dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych – skala od 1 (najistotniejszy) do 8. brak (lub niska ranga) zaznaczenia danego celu strategicznego, nie oznacza braku możliwości jego realizacji w danym obszarze integracji – jest to rekomendacja, które z celów powinny być realizowane w pierwszej kolejności, a które w następnej, w ramach posiadanych środków.

LP.	CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	Ranga celów operacyjnych
1.	EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU REGIONU	**1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów**	2
		1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki	3
		1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu	
		1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich	4
2.	ZWIĘKSZENIE JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH	2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej	
		2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych	
		2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych	7
3.	WZMOCNIENIE REGIONALNEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO	3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich	
		3.2 Wzrost społecznej integracji	
		3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy	
		3.4 Poprawa efektywności kształcenia	
		3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	
		3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych	
4.	ODPOWIEDZIALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW I OCHRONA WALORÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	4.1 Poprawa stanu środowiska	
		4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska	5
		4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi	
		4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego	6
		4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego	
		4.6 Rozwój gospodarki cyrkularnej	
5.	WZMOCNIENIE PRZESTRZENNEJ SPÓJNOŚCI REGIONU	**5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej**	1
		5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych	
		5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej	8

Pogrubienie – cele operacyjne ukierunkowane terytorialnie dla Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego.

5. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Monitoring. Efektywnemu wdrażaniu zapisów Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 służyć będzie system monitoringu realizacji jej ustaleń, który będzie stanowił narzędzie zarządzania umożliwiające planowanie, alokację środków, okresową ocenę realizacji dokumentu. Głównym celem systemu monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii będzie ocena stopnia, w jakim osiągane są jej cele strategiczne i operacyjne. Proces monitoringu będzie polegał na systematycznej obserwacji zmian zachodzących w ramach wdrażania określonych celów i umożliwi on kontrolę postępu ich realizacji, weryfikację osiągniętych rezultatów. Ponadto analiza i interpretacja danych pozwolą na dostosowanie podejmowanych działań do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i zdiagnozowanych potrzeb. Jednostką odpowiedzialną za koordynację monitoringu czyni się *Referat Organizacyjno-Prawny*.

Raportowanie. Wójt Gminy, odpowiedzialny za wykonanie ujętych w Strategii celów i kierunków działania, będzie przedkładał Radzie Gminy coroczne *Raport o stanie Gminy*, zawierający podsumowanie działalności w zakresie realizacji *Strategii* w roku poprzedzającym. Instrumenty monitoringu, w postaci raportów, poprzez odpowiednie wskaźniki będą wskazywać stan realizacji Strategii i stanowić podstawę do podejmowania ewentualnych działań korygujących. Dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej i wewnętrznym systemie sprawozdawczości Urzędu Gminy umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania Strategii.

Ewaluacja. W celu zapewnienia wsparcia merytorycznego oraz uspołecznienia procesu oceny realizacji Strategii Wójt Gminy w miarę potrzeb powoła Zespół ds. aktualizacji Strategii, który będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii. Podstawą ewentualnych zmian będą wyniki Raportów o stanie Gminy oraz wnioski poszczególnych referatów realizujących kierunki działania. Propozycja aktualizacji lub zmiany Strategii przedstawiana będzie Radzie Gminy w formie Projektu aktualizacji / zmiany Strategii.

CELE OPERACYJNE	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło	Oczekiwany rezultat
PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	CEL 1. ESTETYCZNA, FUNKCJONALNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ ZE ZMODERNIZOWANĄ I NIEZAWODNĄ INFRASTRUKTURĄ			
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.	długość wybudowanych/ zmodernizowanych dróg	km	UG	– wzrost jakości życia mieszkańców – poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy – poprawa stanu i przeciwdziałanie procesom degradacji środowiska naturalnego – wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy
	długość wybudowanych/ zmodernizowanych chodników	km	UG	
	długość wybudowanych dróg rowerowych	km	UG	
	liczba nowo utworzonych oznakowań poziomych dróg, skrzyżowań, znaków ograniczających prędkość, fotoradarów	szt.	UG	
	liczba wypadków drogowych	szt.	PP	
	liczba opraw oświetlenia ulicznego	szt.	UG	
	długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	UG	
	liczba awarii sieci wodociągowej	szt.	UG	
	długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	UG	
	liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	UG	

CELE OPERACYJNE	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło	Oczekiwany rezultat
1.2. Zapewnienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.	liczba zmodernizowanych oczyszczalni / przepompowni ścieków	szt.	UG	– poprawa atrakcyjności osiedleńczej Gminy – poprawa dostępności do Internetu i sieci GSM – zmniejszenie zjawiska wykluczenia cyfrowego – poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnością
	liczba miejscowości na terenie gminy objętych transportem zbiorowym	msc	UG	
	liczba ośrodków miejskich objętych bezpośrednim transportem zbiorowym z terenu gminy, w tym kursami odbywającymi się w weekendy	msc	UG	
	liczba pasażerów transportu zbiorowego	os.	UG	
1.3. Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych.	liczba osób korzystających z e-usług	os.	UG	
1.4. Estetyzacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	powierzchnia terenów zielonych na terenach rekreacyjnych i w centrach miejscowości podanych zabiegom pielęgnacji	ha	UG	
	liczba nasadzeń drzew / roślin	szt.	UG	
	liczba usuniętych barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością	szt.	UG	
1.5. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy.	liczba mieszkańców	os.	UG	
	powierzchnia zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	ha	UG	
	powierzchnia terenów przeznaczona pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe i produkcyjne	ha	UG	
ŚRODOWISKO I BEZPIECZEŃSTWO	CEL 2. CZYSTE, ZADBANE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO NATURALNE			
2.1. Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego.	liczba zrealizowanych działań mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	szt.	UG	– wzrost jakości życia mieszkańców – poprawa stanu i przeciwdziałanie procesom degradacji środowiska naturalnego – zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza – wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii – poprawa estetyki i wizerunku Gminy – poprawa bezpieczeństwa
	udział korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogóle mieszkańców	%	GUS	
	różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji	%	GUS	
2.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej.	liczba zmodernizowanych systemów grzewczych	szt.	UG	
	liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	szt.	UG	
	liczba systemów opartych na odnawialnych źródłach energii / ekologicznych zainstalowanych w budynkach użyteczności publicznej	szt.	UG	
	udział oświetlenia LED w ogóle opraw oświetlenia ulicznego	%	UG	
	liczba działań wspierających zwiększenie wykorzystania ekologicznych / odnawialnych źródeł energii	szt.	UG	
2.3. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	udział śmieci segregowanych w ogóle odpadów komunalnych	%	GUS	
	liczba zlikwidowanych i zrekultywowanych dzikich wysypisk śmieci	szt.	UG	
2.4. Adaptacja do zmian klimatu i ograniczanie	długość uregulowanych cieków wodnych	km	UG	
	długość zmodernizowanych urządzeń melioracyjnych	km	UG	

CELE OPERACYJNE	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło	Oczekiwany rezultat
zagrożeń środowiska.	częstotliwość wykaszania brzegów rzek i rowów przydrożnych	razy / rok	UG	
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	CEL 3. ZINTEGROWANI, AKTYWNI I BEZPIECZNI MIESZKAŃCY			
3.1. Rozwój oferty edukacyjnej.	zdawalność egzaminu ósmoklasisty (j. polski / matematyka / j. angielski / j. niemiecki)	%	OKE	– wzrost jakości życia mieszkańców – wzrost poziomu edukacji – rozwój oferty edukacyjnej – rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców – lepszy dostęp oraz jakość usług ochrony zdrowia, wychowania i opieki – reintegracja społeczna – poprawa bezpieczeństwa
	liczba stypendiów udzielonych najzdolniejszym uczniom	szt.	UG	
	liczba godzin zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych	h	UG	
	liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych	os.	UG	
	udział dzieci w wieku przedszkolnym (3 do 5 lat) objętych wychowaniem przedszkolnym	%	GUS	
	udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką żłobkową	%	GUS	
3.2. Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych.	liczba akcji promujących profilaktykę i ochronę zdrowia	szt.	UG	
	liczba osób objętych działaniami w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	os.	GOPS	
3.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego.	liczba doposażonych jednostek OSP	szt.	UG	
	liczba działań mających na celu poprawę poziomu bezpieczeństwa publicznego	szt.	PP	
	liczba kamer w systemie monitoringu wizyjnego	szt.	UG	
3.4. Integracja społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	liczba osób korzystających z pomocy społecznej	os.	GOPS	
	liczba osób objętych działaniami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	os.	GOPS	
	liczba dzieci i młodzieży objętych opieką w świetlicach środowiskowych	os.	GOPS	
	liczba osób uczestnicząca w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku	os.	UG	
TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA I KULTURA	CEL 4. ATRAKCYJNA OFERTA TURYSTYCZNA, SPORTOWO-REKREACYJNA I KULTURALNA			
4.1. Rozwój oferty turystycznej, sportowej i rekreacyjnej.	liczba zorganizowanych imprez sportowych i rekreacyjnych	szt.	GOKSiR	– poprawa atrakcyjności turystycznej – dostosowanie oferty świadczonych usług do potrzeb i oczekiwań mieszkańców – wielofunkcyjny rozwój Gminy – rozwój alternatywnych źródeł dochodu – zwiększenie rozpoznawalności Gminy – wzrost dochodów Gminy
	liczba uczestników imprez sportowych i rekreacyjnych	os.	GOKSiR	
	liczba obiektów i miejsc noclegowych	szt./msc	GUS	
	liczba gospodarstw agroturystycznych	szt.	UG	
	liczba obiektów gastronomicznych	szt.	UG	
4.2. Kultywowanie i zapewnienie wysokiej jakości usług kulturalnych.	liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	GOKSiR	
	liczba osób uczestnicząca w wydarzeniach kulturalnych	szt.	GOKSiR	
	liczba programów kultury odbywających się w godzinach popołudniowych i w weekendy	szt.	GOKSiR	

CELE OPERACYJNE	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło	Oczekiwany rezultat
GOSPODARKA I ROLNICTWO	CEL 5. ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH			
5.1. Kreowanie klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.	liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw	podm. gosp.	GUS	– wzrost zamożności i jakości życia mieszkańców – rozwój przedsiębiorczości – wielofunkcyjny rozwój Gminy – rozwój alternatywnych źródeł dochodu – wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy – zwiększenie liczby inwestycji i miejsc pracy – rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców – spadek bezrobocia – poprawa dochodowość i opłacalność produkcji rolnej – zwiększenie rozpoznawalności Gminy – wzrost dochodów Gminy
	liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	podm. gosp.	GUS	
	liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności [os.]	os.	GUS	
	udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych	mln zł	GUS	
5.2. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.	udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	GUS	
	struktura bezrobocia wg płci	%	GUS	
	liczba osób biorących udział w kursach przekwalifikowujących	os.	GOPS	
5.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy.	powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje	ha	UG	
	powierzchnia uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje	ha	UG	
	liczba nowo utworzonych miejsc pracy	msc	UG	
5.4. Rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego.	liczba gospodarstw rolno-spożywczych prowadzących działalność na terenie gminy	podm. gosp.	UG	
	liczba gospodarstw ekologicznych	szt.	UG	
	liczba zorganizowanych jarmarków	szt.	UG	
5.5. Wdrożenie efektywnego systemu promocji gminy.	liczba wejść na strony internetowe i profile gminne (www, BIP, facebook)	szt.	UG	
ZARZĄDZANIE, WSPÓŁPRACA I KOMUNIKACJA	CEL 6. NOWOCZESNA, OBYWATELSKA, PRZYJAZNA I SPRAWNIE ZARZĄDZANA GMINA			
6.1. Doskonalenie zarządzania gminą.	wartość dochodów własnych gminy	mln zł	GUS	– wzrost jakości życia mieszkańców – poprawa jakości świadczonych usług administracyjnych – przyspieszenia i ułatwienie realizacji procesów i procedur administracyjnych – podniesienie jakości obsługi – wzrost dochodów Gminy
	udział dochodów własnych w ogóle dochodów gminy	%	GUS	
6.2. Rozwój współpracy i komunikacji.	liczba zadań publicznych realizowanych przez NGO we współpracy JST	szt.	UG	– wzrost jakości życia mieszkańców – dostosowanie oferty świadczonych usług do potrzeb i oczekiwań mieszkańców – wzrost partycypacji publicznej i społecznej mieszkańców
	liczba projektów zrealizowanych w ramach Funduszu Sołeckiego	szt.	UG	
	wartość wydatków Funduszu Sołeckiego	zł	UG	

UG – Urząd Gminy, GUS – Główny Urząd Statystyczny, PP – Posterunek Policji

Zespół do opracowania Strategii rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027[13]

- → Edward Krumplewski – Zastępca Wójta – Przewodniczący
- → Monika Borysewicz – Sekretarz Gminy – Zastępca przewodniczącego
- → Otylia Sieczka – Radna Gminy Dobromierz – Członek
- → Celina Chmielowska – Radna Gminy Dobromierz – Członek
- → Agnieszka Bukało – Inspektor ds. promocji – Członek
- → Elżbieta Hubar – Inspektor ds. wydatków budżetowych, środków trwałych i VAT – Członek
- → Joanna Burban – Inspektor ds. zamówień publicznych – Członek
- → Monika Skowron – Inspektor ds. gospodarki odpadami – Członek
- → Mariola Kącka – Podinspektor ds. zagospodarowania przestrzennego – Członek

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Dobromierz na lata 2021-2027 prowadzone były przy ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Dobromierz i gminnych jednostek organizacyjnych oraz uwzględniają wyniki badania opinii mieszkańców oraz konsultacji społecznych.

[13] Zarządzenie Wójta Gminy Dobromierz Nr 0050.74.2020 z dnia 17 lipca 2020 r.